
Қазақстан Республикасының
Қазақстан Республикасының
Ұлттық Банкі

Инфляцияға шолу
2010 жылғы 1-тоқсан

Мазмұны

Мазмұны	2
Негізгі терминдер және ұғымдар	3
Графиктердің және кестелердің тізбесі.....	6
Резюме	8
2010 жылғы 1-тоқсанға инфляция болжамын бағалау	8
2010 жылғы инфляция болжамы.....	9
1. Инфляциялық үдерістер	11
1.1. Тұтыну бағалары.....	11
1.2. Базалық инфляция	12
1.3. Экономиканың нақты секторындағы бағалар	13
1.3.1. Өнеркәсіп өндірісіндегі бағалар	13
1.3.2. Ауыл шаруашылығындағы бағалар	14
1.3.3. Кәсіпорындар мониторингі.....	15
2. Инфляция факторлары.....	18
2.1. Жиынтық сұраныс	18
2.1.1. Жеке тұтыну және инвестициялық сұраныс.....	18
2.1.2. Мемлекеттік тұтыну	20
2.1.3. Сыртқы сектор	22
2.2. Өндіріс	26
2.3. Еңбек нарығы	27
2.3.1. Жұмыспен қамту және жұмыссыздық	27
2.3.2. Жалақы және өнімділік.....	29
3. Ақша ұсынысы	31
3.1. Ақша агрегаттары	31
3.1.1. Ақша базасы.....	31
3.1.2. Ақша массасы.....	32
3.1.3. Айналыстағы қолма-қол ақша.....	33
3.2. Қаржы нарығы	34
3.2.1. Резиденттердің депозиттері	34
3.2.2. Экономикаға кредиттер.....	35
3.2.3. Банктердің активтері және міндеттемелері	37
3.2.4. Қаржы нарығындағы ставкалар	40
4. Ақша-кредит саясатының құралдары және операциялары.....	43
4.1. Ішкі валюта нарығындағы үстемдіктер	45
4.3. Ашық нарықтағы операциялар	46
4.4. Тұрақты механизмдер	48

Негізгі терминдер және ұғымдар

1-бөлім бойынша. Инфляциялық үдерістер

Инфляция Қазақстан Республикасында Астана және Алматы қалаларында, барлық облыс орталықтарында және қалалар мен аудан орталықтарының таңдаулы топтары бойынша халықтың жеке тұтынуы үшін сатып алынатын тауарлардың және қызмет көрсетулердің бағаларының жалпы деңгейінің өзгеруін сипаттайтын тұтыну бағасы индексі (ТБИ) негізінде есептеледі. Инфляцияны есептеуге арналған тұтыну қоржыны үй шаруашылығы шығыстарының құрылымын көрсетеді және халық тұтынуында неғұрлым үлестік салмаққа ие болып отырған 508 тауар мен қызмет көрсетуді қамтиды.

Базалық инфляция – жекелеген әкімшілік, жағдайға байланысты және маусымдылық сипаттағы факторлардың ықпалынан бағаның қысқа мерзімді біркелкі емес өзгеруін болдырмайтын инфляция.

2004 жылдан бастап Қазақстан Республикасының Статистика агенттігі мынадай әр түрлі 5 әдістеме бойынша базалық инфляцияны есептеуді жүзеге асырады:

- 1-ші базалық инфляция: көкөніс, жеміс-жидек, бензин және көмір бағасының өсуін есепке алмағандағы инфляция;
- 2-ші базалық инфляция: көкөніс, жеміс-жидек, реттелетін қызмет көрсету және энергия ресурстары бағасының өсуін есепке алмағандағы инфляция;
- 3-ші базалық инфляция: 5 ең жоғары және 5 ең төмен баға өсімдерін есепке алмағандағы инфляция;
- 4-ші базалық инфляция: trimmed mean - ТБИ есептеу кезінде жиынтық салмағы кемінде 8% және 92%-дан асатын құрамдас бөліктер алынып тасталынады, яғни бағасы анағұрлым өзгерген (өскен немесе төмендеген) тауарлар мен қызметтер ескерілмейді;
- 5-ші базалық инфляция: median CPI - ТБИ есептеу кезінде бағалардың өзгеруі бойынша ранжирленген қатардың ортасында болатынды қоспағанда, бағалардың барлық өзгеруі есепке алынбайды, яғни статистикалық медиана. Median CPI жиынтық салмағы 50%-ға тең немесе асатын бірінші құрамдас бөлік бағасының өзгеруіне тең болады.

2002 жылдан бастап Ұлттық Банк жүргізетін **Кәсіпорындар мониторингі** шеңберінде нақты сектор кәсіпорындарының инфляциялық күтулерін зерттеу жүзеге асырылуда. Бұл зерттеу пікіртерім жүргізілген кәсіпорындар басшыларының кәсіпорындардың өндірістік қызметіне қатысты бағаларымен, оның ішінде өткен және алдағы тоқсандағы дайын өнімге және өндірісте пайдаланылатын шикізат пен материалдарға сұраныс және бағаға қатысты сапалық бағаларымен («көтеріледі», «төмендейді», «өзгеріссіз қалады») сипатталады.

Диффузиялық индекс кәсіпорындардың «көтеріледі» деген жауаптары үлесінің және кәсіпорындардың «өзгеріссіз» деген жауаптары жартысының үлесі сомасы ретінде шығарылады. Бұл индекс қаралып отырған көрсеткіштің өзгеріс динамикасын сипаттайтын жинақталған индикатор болып табылады. Бұл ретте индекстің 50-ден жоғары мәні көрсеткіштің оң өзгерісін, 50-ден төмен мәні теріс өзгерісін білдіреді.

2-бөлім бойынша. Инфляция факторлары

Бюджетке **түсімдерге** кірістер (салық түсімдері, салықтық емес түсімдер, негізгі капиталды сатудан түскен түсімдер), бюджеттік кредиттерді өтеу, мемлекеттің қаржылық активтерін сатудан түсімдер кіреді.

Бюджеттің шығыстары шығындар (ағымдағы және күрделі), бюджеттік кредиттер, қаржылық активтерді сатып алу болып табылады.

3-бөлім бойынша. Ақша ұсынысы

Ақша базасына (резервтік ақша) Ұлттық Банктің кассаларындағы қолма-қол ақшаны қоспағанда, Ұлттық Банк айналысқа шығарған қолма-қол ақша (Ұлттық Банктен тыс қолма-қол ақша), банктердің аударылатын және басқа депозиттері, аударылатын банктік емес қаржылық ұйымдардың депозиттері мен мемлекеттік және мемлекеттік емес қаржылық емес ұйымдардың Ұлттық Банктегі теңгедегі ағымдағы шоттары кіреді.

Тар ақша базасы банктердің Ұлттық Банктегі басқа депозиттерін есепке алмағандағы ақша базасын білдіреді.

M1 ақша агрегаты айналыстағы қолма-қол ақша сомасы және банктік емес заңды тұлғалардың және халықтың теңгедегі аударылатын депозиттері сомасы ретінде есептеледі.

M2 ақша агрегаты M1 ақша агрегатына плюс теңгедегі басқа депозиттер және банктік емес заңды тұлғалардың және халықтың шетел валютасындағы аударылатын депозиттеріне тең.

Ақша массасы (M3) Ұлттық Банктің және банктердің баланстары шоттарын шоғырландыру негізінде айқындалады. Ол айналыстағы қолма-қол ақшадан және заңды тұлға - резиденттер мен үй шаруашылығы - резиденттердің ұлттық және шетел валютасындағы аударылатын және басқа депозиттерінен тұрады.

Аударылатын депозиттер – барлық депозиттер, бұлар: 1) кез келген уақытта номиналы бойынша айыппұлсыз және шектеусіз ақшаға айналдыруға болатын; 2) чектің, траттаның немесе жиро-тапсырмалардың көмегімен еркін аударылатын; 3) төлемдерді жүзеге асыру үшін кеңінен пайдаланылатын депозиттер. Аударылатын депозиттер тар ақша массасының бір бөлігі болып табылады.

Басқа депозиттерге, негізінен, белгілі бір уақыт кезеңі өткеннен кейін алуға болатын немесе әдеттегі коммерциялық операцияларға пайдалану үшін қолайлылығын азайтатын әр түрлі шектеулері бар және негізінен жинақ ақшасы тетіктеріне қойылатын талаптарға жауап беретін жинақ және мерзімдік депозиттер жатқызылады. Сонымен қатар, басқа депозиттерге сондай-ақ шетел валютасымен көрсетілген аударылмайтын салымдар мен депозиттер кіреді.

KazPrime индикаторы Қазақстанның банкаралық депозиттерінің KazPrime индикаторын қалыптастыру туралы келісімге қатысушы банктерде банкаралық депозиттер бойынша орташа алынған сыйақы ставкасын білдіреді. Әрбір баға белгілеуге Келісімге қатысушылардың бірінің депозитіне ақша тарту және орналастыру ставкасы, сондай-ақ ақша орналастыру және тарту көлемі қосылады. Баға белгілеудің ең төменгі көлемі – 150 млн. теңге. Баға белгілеулер арасындағы ең жоғары спрэд – 100 базистік тармақ (жылдық 1,00%). Жобаны іске қосу сәтінде банкаралық депозиттің жүйеленген мерзімі үш ай болады.

4-бөлім бойынша. Ақша-кредит саясатының құралдары және операциялары

Ұлттық Банктің Қазақстан қор биржасындағы (ҚКБ) валюталық сауда-саттықтарға қатысу коэффициенті Ұлттық Банктің ҚКБ-дағы сауда-саттықтың нетто-көлеміне нетто-қатысуының арақатынасы (сатып алудан шетел валютасын сатуды шегеріп тастау) ретінде есептеледі.

Ақша нарығындағы Ұлттық Банк операцияларының сальдосы айналыстағы қысқа мерзімді ноталар, банктердің Ұлттық Банктегі депозиттік және корреспонденттік шоттарындағы қалдықтар көлемінің өзгеруі және мемлекеттік бағалы

қағаздарды сатып алу және сату бойынша нетто-операциялар сомасы ретінде есептеледі.

Графиктердің және кестелердің тізбесі

Графиктер

- 1-график. 2010 жылғы инфляция фактісі және болжамы
- 2-график. Тоқсандық инфляцияның және оның құрамдас бөліктерінің динамикасы
- 3-график. Жылдық инфляцияның және оның құрамдас бөліктерінің динамикасы
- 4-график. Тоқсандық инфляцияның және базалық инфляцияның динамикасы
- 5-график. Жылдық инфляцияның және базалық инфляцияның динамикасы
- 6-график. Өнеркәсіп өнімін өндіруші кәсіпорындар бағалары индексінің динамикасы
- 7-график. Ауыл шаруашылығы өнімі бағалары индексінің динамикасы
- 8-график. Сұраныс пен бағалар өзгерісінің диффузиялық индекстері
- 9-график. Жиынтық сұраныс құрамдас бөліктерінің ЖІӨ өсуіне үлесі
- 10-график. Халықтың шығыстары мен кірістерінің динамикасы
- 11-график. Негізгі капиталға инвестицияларға шығыстардың динамикасы
- 12-график. Мемлекеттік бюджеттің орындалуы
- 13-график. Металдың әлемдік бағасының динамикасы
- 14-график. Мұнайдың (Брент), бидайдың (Канада) әлемдік бағасының динамикасы
- 15-график. Ағымдағы операциялар шотының балансы
- 16-график. Теңгенің нақты айырбас бағамдарының индекстері
- 17-график. Теңгенің АҚШ долларына шаққандағы номиналдық айырбас бағамының динамикасы
- 18-график. Теңгенің еуроға және Ресей рубліне шаққандағы ресми бағамының динамикасы
- 19-график. Нақты жалпы ішкі өнімнің өсуіне экономиканың негізгі саларының үлесі
- 20-график. Экономикалық белсенді халықтың құрылымы
- 21-график. Нақты жұмыссыздық деңгейі
- 22-график. Еңбек өнімділігінің және нақты жалақының динамикасы
- 23-график. Ақша агрегаттарының динамикасы
- 24-график. Ақша мультипликаторының және оның құрамдас бөліктерінің динамикасы
- 25-график. Экономикаға кредиттер және олар бойынша сыйақы ставкаларының динамикасы
- 26-график. Заңды тұлғаларға берілген кредиттер динамикасы
- 27-график. Халыққа берілген кредиттер динамикасы
- 28-график. Банктер активтерінің динамикасы
- 29-график. Банктер активтерінің құрылымы
- 30-график. Банктер міндеттемелерінің динамикасы
- 31-график. Банктер міндеттемелерінің құрылымы
- 32-график. KazPrime индикаторының динамикасы
- 33-график. РЕПО операциялары бойынша ставкалар динамикасы
- 34-график. Ұлттық Банктің ішкі нарықтағы операцияларының сальдосы
- 35-график. Ұлттық Банк ставкалары дәлізінің шекаралары
- 36-график. Банктердің Ұлттық Банктегі корреспонденттік шоттарындағы қалдықтары
- 37-график. Ішкі валюта нарығындағы сауда-саттық көлемі
- 38-график. Ұлттық Банктің Қазақстан Қор Биржасына қатысу коэффициенті
- 39-график. Ең төменгі резервтік талаптар нормативінің орындалуы
- 40-график. Қысқа мерзімді ноталарды орналастыру көлемі және олар бойынша кірістілік
- 41-график. Айналыстағы қысқа мерзімді ноталар
- 42-график. Ұлттық Банк тартқан депозиттер бойынша сыйақы көлемі және ставкалары

43-график. Ұлттық Банктің банктерден тартқан депозиттер бойынша өтелмеген міндеттемелерінің көлемі

44-график. Ұлттық Банктің қайта қаржыландыру операцияларының көлемі

45-график. Ұлттық Банктің қайта қаржыландыру операциялары бойынша өтелмеген міндеттемелерінің көлемі

Кестелер

1-кесте. Баға индекстерінің және сауда талаптарының өзгеруі

2-кесте. Ұлттық Банк активтерінің және пассивтерінің өзгеру динамикасы

3-кесте. Ақша массасы өзгерістерінің динамикасы

4-кесте. Резиденттердің депозиттерінің өзгеру динамикасы

Резюме

2010 жылы Қазақстанда инфляцияның аздап көтерілуі байқалды. 2010 жылғы 1-тоқсанның қорытындылары бойынша инфляция 2,9% деңгейінде (2009 жылғы 1-тоқсанда – 2,0%) қалыптасты, жылдық инфляция 2010 жылғы наурыздың қорытындылары бойынша 7,2%-ды (2009 жылғы желтоқсанда – 6,2%) құрады.

2010 жылғы қаңтар-наурызда инфляцияның өсуі, бірінші кезекте азық-түлік тауарлары мен халыққа ақылы қызмет көрсетудің қымбаттауына байланысты. Бұл ретте бағаның негізгі өсімі 2010 жылғы қаңтарға тиесілі (2010 жылғы 1-тоқсандағы жалпы инфляцияның 47% астамы). Инфляциялық үдерістердің жылдамдатылуы макроэкономикалық жағдайдың өзгеруін көрсетпейтін монетарлық емес факторлармен, сондай-ақ жекелеген тауарлар бағасының маусымдық өсуімен байланысты екендігін атап өтуге болады.

2010 жылы макроэкономикалық жағдай қолайлы болды. Экономиканың көптеген салаларында өндіріс көлемінің өсуі байқалды, халықтың табысы тұрақты қарқынмен өсті, банк секторындағы жағдай оң болып қалды және жақсаруын жалғастыруда. Осыған қарамастан экономиканы қалпына келтірудің баяу болатындығын атап өткен жөн.

Ішкі валюта нарығындағы жағдай толық тұрақтанды, оған Ұлттық Банктің шаралары, қазақстандық экспорттың негізгі позицияларының қолайлы баға конъюнктурасы ықпал етті. Бұл Ұлттық Банкке 2010 жылғы 5 ақпаннан бастап теңгенің ауытқу дәлізін кеңейтуге мүмкіндік берді: 150 теңге/доллар (+)10% немесе 15 теңге, (-)15% немесе 22,5 теңге, бұл Ұлттық Банктің теңгенің нығаюының анағұрлым жоғары мүмкіндігі бар деген сенімін көрсетеді. Бұл ретте Ұлттық Банктің белгіленген дәлізде теңгенің айырбастау бағамының тұрақтылығын қамтамасыз ету үшін жеткілікті алтынвалюта резервтері бар.

2010 жылғы 1 қаңтарда Ұлттық Банк теңдестірілген ақша-кредит саясатын жүргізуді жалғастырды. Атап айтқанда банктерге қайта қаржыландыру заемдары берілді. Сондай-ақ Ұлттық Банк қысқа мерзімді ноталар шығарды және банктерден депозиттер тартты.

Ұлттық Банктің ставкалар дәлізі 2010 жылғы 1 қаңтарда өзгерген жоқ. Ресми қайта қаржыландыру ставкасы 2010 жылғы 1 қаңтардан бастап бұрынғы деңгейде – жылдық 7,0% болып қалды. Банктерден тартылған депозиттер бойынша ставка 7-күндік депозиттер бойынша 0,5% және 1 айлық депозиттер бойынша 1,0% құрады.

2010 жылғы 1 ақпанда Ұлттық Банктің Басқармасы Қазақстан Республикасының 2010 жылға арналған ақша-кредит саясатының негізгі бағыттарын мақұлдады. Осы құжат шеңберінде көрсетілген Ұлттық Банктің шаралары экономикалық өсуді қолдауға, депозиттік нарықтың әлеуетін дамытуға, сондай-ақ банк секторының кредиттік белсенділігін қалпына келтіруге бағытталатын болады.

2010 жылғы 1-тоқсанға инфляция болжамын бағалау

2010 жылғы 1-тоқсанда инфляцияның нақты қалыптасқан деңгейі «Инфляцияға шолудың» алдыңғы басылымында жарияланған болжамнан біршама жоғары болды (2,5-2,7%). Инфляция бүкіл кезең бойы болжамдық мәндерден жоғары болды.

Бағаның негізі өсімі қаңтар айына тиесілі, тұтыну бағалары 1,4%-ға өсті. Бұл өсу халыққа ақылы қызмет көрсетудің, оның ішінде тұрғын-үй коммуналдық қызметтердің және байланыс қызметтерінің қымбаттауымен байланысты.

Сондай-ақ 2010 жылғы қаңтар-наурызда азық-түлік тауарлары жоғары өсуді көрсетті. Олардың құрылымында жеміс-жидек көкініс өнімдерінің, қанттың, ет және

сүт өнімдерінің қымбаттауын атап өтуге болады, бұл осы кезеңге тән, өйткені бірінші кезекте ауысымдылық факторымен байланысты.

Азық-түлікке жатпайтын тауарлар тарапынан 2010 жылғы қаңтар-наурызда инфляцияға ықпал ету шамалы болды.

Жылдық көрсетуде инфляцияның нақты деңгейі 2010 жылғы наурыздың аяғында (7,2%) сондай-ақ «Инфляцияға шолудың» алдыңғы басылымында жарияланған болжамнан жоғары (6,9-7,1%) болды.

2010 жылғы инфляция болжамы

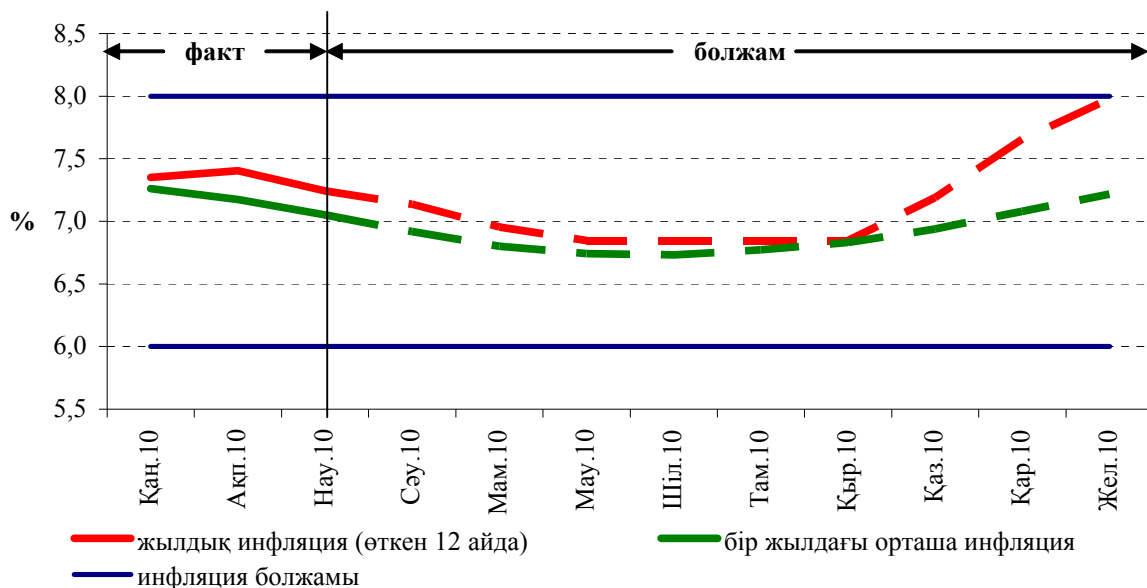
Әлемдік экономиканың баяу қалпына келуі, тауар нарықтарындағы, оның ішінде қазақстандық экспорттың негізгі тауарларының қалыпты әлемдік бағалары, әлемдік қаржы нарығындағы айқын еместіктің сақталуы Қазақстан Республикасы экономикасының даму үрдісін айқындайтын негізгі факторлар болып табылады.

2010 жылы тұтыну нарығындағы жағдай тұрақты болып қалады.

2010 жылға арналған ақша-кредит саясатының негізгі мақсаты баға тұрақтылығын қамтамасыз ету және инфляцияны 2010 жылдың қорытындысы бойынша 6-8% шегінде ұстап қалу болып табылады (1-график).

1-график

2010 жылғы инфляция фактісі және болжамы

Дерек көзі: Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі

Оған қоса, Үкіметтің экономиканы қолдау жөніндегі шаралары, атап айтқанда Үкіметтің, Ұлттық Банктің және ҚҚА 2009-2010 жылдарға арналған экономиканы және қаржы жүйесін тұрақтандыру жөніндегі бірлескен жоспарында көзделген инновациялық, индустриальдық жобаларды іске асыру, шағын және орта бизнесті қолдау, агроөндірістік кешенді дамыту нарықтағы бәсекелестікті дамытуға, экономиканың мұнай емес секторларында өнімділіктің өсуіне ықпал етеді. Осының салдары ретінде бұл тұтастай алғанда экономиканың дамуына қолайлы әсер етеді және тұтыну нарығында баға тұрақтылығына қол жеткізуге ықпал етеді.

2010 жылғы 2-тоқсанға инфляция болжамы 1,3-1,5%-ды (2009 жылғы 2-тоқсанда нақты инфляция – 2,0%) құрады. Жалпы бұл деңгей өткен жылдарға тән 2-тоқсанның инфляциялық үрдістеріне сәйкес келеді.

Бұл күтулер, бірінші кезекте инфляцияның қалыптасуы жақын уақытта ауысымдылық факторының әсерінен болатындығымен байланысты. Тауарлар мен қызметтердің жекелеген түрлері (жұмыртқа ет, сүт өнімдері) бағасының төмендеуі күтіледі. Бұл ретте ауыл шаруашылығы жұмыстарының басталуы жанар-жағар материалдарының қымбаттауына әсер етеді.

2010 жылғы маусымның қорытындылары бойынша жылдық инфляция 6,8-7,0% деңгейінде болады деп күтілуде.

2010 жылғы 3-тоқсанға инфляция болжамы 0,9-1,1%-ды (2009 жылғы 3-тоқсанда - 0,9%) құрайды, бұл 2010 жылғы қыркүйектің аяғындағы 6,7-6,9% жылдық инфляцияға сәйкес келеді.

Тұтыну нарығындағы жағдай бұл кезеңде көбіне маусымдылық факторының ықпалымен қалыптасады, бұл өз кезегінде азық-түлік тауарларының жекелеген түрлері (жұмыртқа, сүт, жеміс-жидек көкініс, ет өнімдері) бағасының төмендеуіне әкеледі. Оған қоса, оқу жылының басталуы әдетте, білім беру қызметтерінің, баспа басылымдарының, киім мен аяқ-киім бағасының өсуімен қатар жүреді.

1. Инфляциялық үдерістер

1.1. Тұтыну бағалары

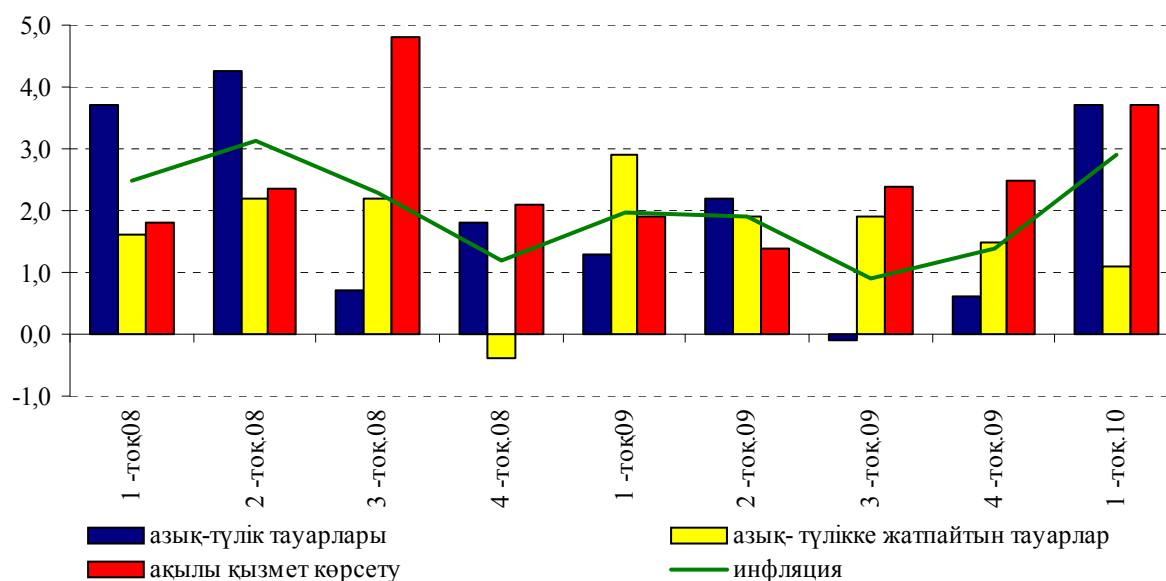
2010 жылғы 1-тоқсанда экономикадағы инфляциялық қысымның көтерілу үрдісі байқалды. Инфляция бұл кезеңде 2009 жылғы 1-тоқсанмен, сондай-ақ өткен тоқсанмен салыстырғанда анағұрлым жоғары қарқынмен өсті. 2010 жылғы қаңтар-наурызда инфляция 2,9% деңгейінде (2009 жылғы қазан-желтоқсанда – 1,4%) қалыптасты.

2010 жылғы қаңтар-наурызда инфляция қарқынының жылдамдатылуы жекелеген азық-түлік тауарлары бағасының көтерілуіне байланысты маусымдылық факторына және халыққа көрсетілетін жекелеген қызметтердің, оның ішінде реттелетін (электрэнергия, суық сумен жабдықтау, телефон байланысы) қызметтердің біршама қымбаттауымен байланысты.

Азық-түлік тауарлары және ақылы қызмет көрсету – 3,7%-ға, азық-түлікке жатпайтын тауарлар – 1,1%-қымбаттады (2-график).

2-график

Тоқсандық инфляцияның және оның құрамдас бөліктерінің динамикасы (өткен кезеңге %-бен)

Дерек көзі: Қазақстан Республикасының Статистика агенттігі

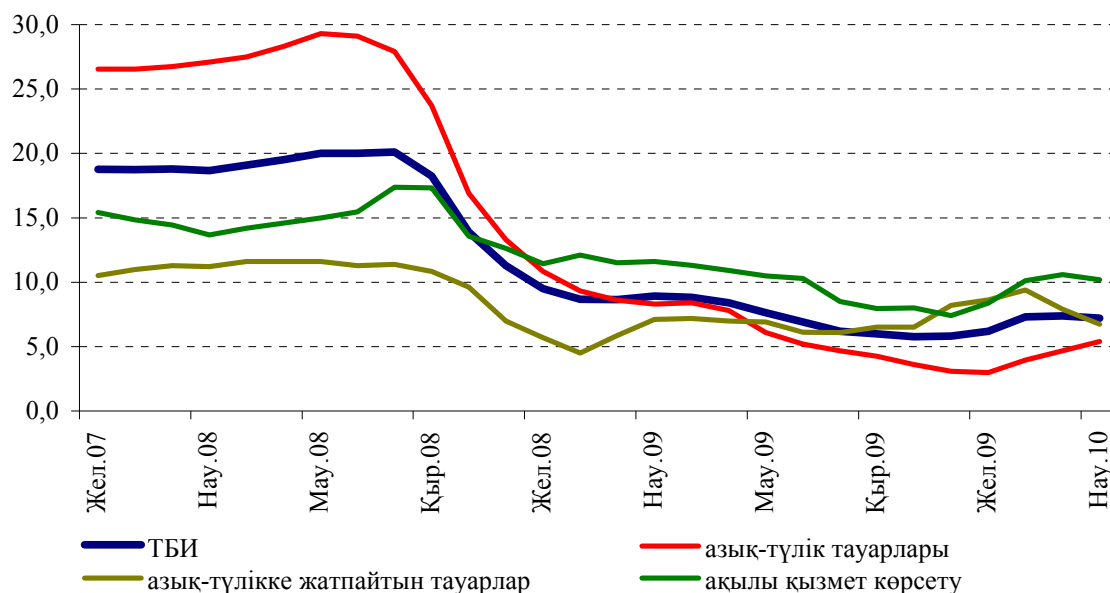
2010 жылғы 1-тоқсанда бағаның негізгі өсімі – жеміс және көкініс – 12,6%, қант және темекі бұйымдары – 8,1%-дан, сүт және ет өнімдері – 4,1%-дан, электрэнергия үшін ақы төлеу – 12,4%-ға, суық суға ақы төлеу – 10,6%-ға, кәріске ақы төлеу – 6,8%-ға сияқты тауарлар мен қызмет көрсетулерге тиесілі болды. Сондай-ақ байланыс қызметіне – 8,4%-ға (негізінен телефон және факсимильдік байланыс қызметінің қымбаттауы есебінен – 11,1%-ға), құқықтық қызметтерге – 7,3%-ға бағалар өсті.

Сондай-ақ азық-түлік және азық-түлікке жатпайтын жекелеген тауарлар түрлері бағасының төмендеуін атап өткен жөн. Нан өнімдері және дәнді дақылдар 1,3%-ға, оның ішінде бидай ұны – 5,1%-ға және күріш – 3,6%-ға, бензин және дизель отыны – тиісінше 2,2% және 0,4%-ға арзандады.

2010 жылғы наурыздың қорытындысы бойынша инфляция жылдық көрсетуде 7,2% (2009 жылғы желтоқсанда– 6,2%) құрады. Азық-түлік тауарларының бағасы 5,4%-ға (3,0%-ға), азық-түлікке жатпайтын тауарлар – 6,7%-ға (8,6%-ға), ақылы қызмет көрсетулер – 10,2%-ға (8,4%-ға) өсті (3-график).

3-график

Жылдық инфляцияның және оның құрамдас бөліктерінің динамикасы (өткен жылдың тиісті айына, %-бен)

Дерек көзі: Қазақстан Республикасының Статистика агенттігі

1.2. Базалық инфляция

2010 жылғы 1-тоқсанда базалық инфляцияның көрсеткіштері жалпы инфляция сияқты 2009 жылғы 1-тоқсанмен, сондай-ақ 2009 жылғы 4-тоқсанмен салыстырғанда өсудің анағұрлым жоғары қарқынын көрсетті (4-график).

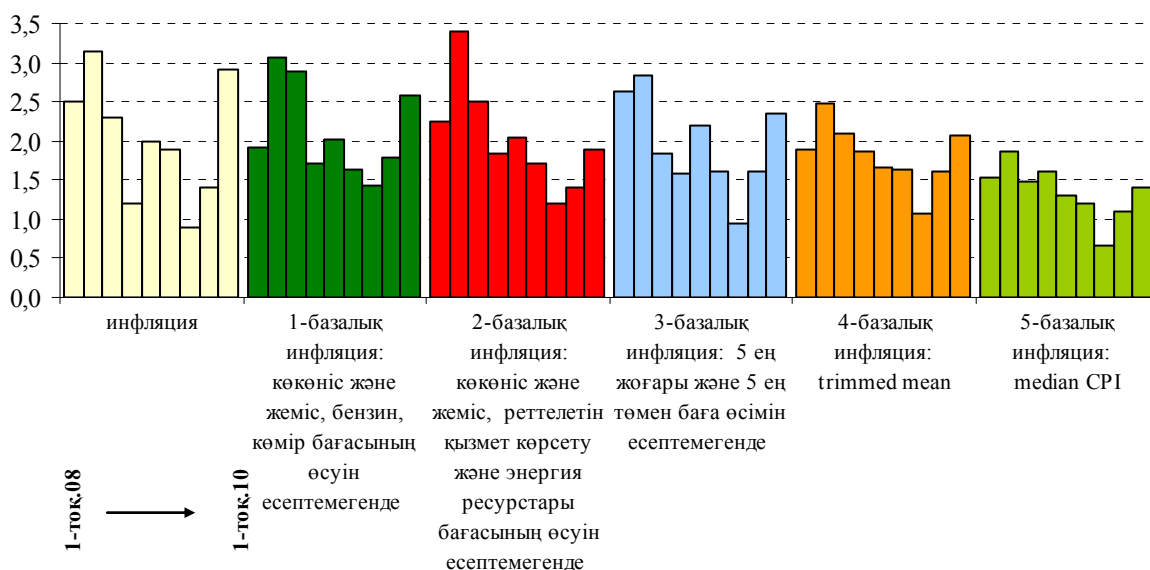
2010 жылғы 1-тоқсанда жалпы инфляция көрсеткіші базалық инфляцияның барлық көрсеткіштерімен салыстырғанда анағұрлым жоғары деңгейде қалыптасты. Бұл көбіне жеміс-жидек көкініс өнімдерінің тұтынушылық қоржын құрылымындағы оның жоғары үлесін ескере отырып қымбаттауымен, сондай-ақ тұрғын-үй коммуналдық қызметтің жекелеген түрлеріне (суық сумен жабдықтау, кәріс, электрэнергия) тарифтердің біршама өсуімен байланысты.

2010 жылғы қаңтар-наурызда базалық инфляцияның барлық көрсеткіштерінің жылдық көрсетуде баяулауы байқалды. Бұл ретте 1-базалық инфляцияның көрсеткіші ғана жалпы инфляциямен салыстырғанда анағұрлым жоғары деңгейде болды. Бұл бірінші кезекте жеміс-жидек көкініс өнімдері бағасының 2009 жылғы наурызбен салыстырғанда 2010 жылғы наурызда төмендеуімен байланысты.

2010 жылғы наурызда 2009 жылғы наурызбен салыстырғанда базалық инфляцияның барлық көрсеткіштері анағұрлым төмен деңгейде қалыптасты. Бұл жалпы үрдістен «түсіп қалатын» жекелеген тауарлар мен қызметтер бағасының динамикада күрт ауытқуына (өсуі немесе төмендеуі) қарамастан инфляциялық үдерістердің жалпы бәсеңдеуін көрсетеді (5-график).

1-график

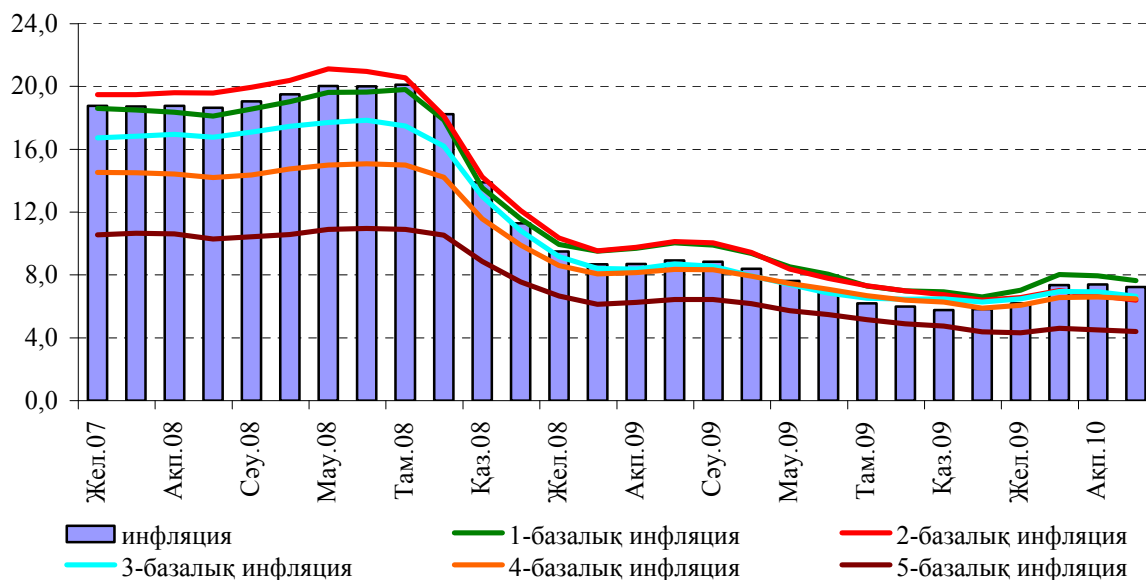
Тоқсандық инфляцияның және базалық инфляцияның динамикасы (өткен кезеңге %-бен)

Дерек көзі Қазақстан Республикасының Статистика агенттігі

2-график

Жылдық инфляцияның және базалық инфляцияның динамикасы (өткен жылдың тиісті айына, %-бен)

Дерек көзі: Қазақстан Республикасының Статистика агенттігі

1.3. Экономиканың нақты секторындағы бағалар

1.3.1. Өнеркәсіп өндірісіндегі бағалар

2010 жылғы 1-тоқсанда өнеркәсіп өнімдерін өндіруші кәсіпорындардың бағалары алдыңғы кезеңдермен салыстырғанда 0,1%-ға (2009 жылдың 1-тоқсанында

төмендеуі - 6,7%) өсті. Өндірілген өнім құны өзгерген жоқ, бұл ретте оның құрамындағы өндіріс құралдары 0,4%-ға, тұтыну тауарларының бағасы 0,5%-ға өсті, аралық тұтыну өнімінің бағасы өзгерген жоқ. Өндірістік сипаттағы қызметтер 1,9%-ға қымбаттады.

2010 жылғы қаңтар-наурызда өткен кезеңмен салыстырғанда тау-кен өндіру өнеркәсібі кәсіпорындарының бағалары 1,5%-ға төмендеді (2009 жылғы осындай кезеңде – төмендеуі 7,5%), оған шикізат энергия ресурстарының негізгі түрлеріне деген бағаның төмендеуі себепші болды. Атап айтқанда, 2010 жылғы 1-тоқсанда мұнай өндіру бағасы 3,1%-ға (2009 жылғы 4-тоқсанда – өсуі 11,8%), газ конденсатының құны 4,9%-ға (өсу 1,2%) төмендеді. Тұтастай алғанда, энергия ресурстары 1,6%-ға (өсу 9,9%-ға) арзандады.

Шикізат сегментінде қалыптасқан баға конъюнктурасының ықпалымен өңдеуші өнеркәсіптегі бағаның өсу қарқыны 2010 жылғы 1-тоқсанда баяулап, 1,1%-ды құрады (2009 жылғы 1-тоқсанда – төмендеуі 7,1%). Metallургиялық өнеркәсіптегі бағалар 2,1%-ға көтерілді, сусындарды және темекіні қоса алғанда азық-түлік өнімдерін өндіру 1,7%-ға арзандады, мұнай өңдеу өнімдерінің бағасы 6,9%-ға өсті.

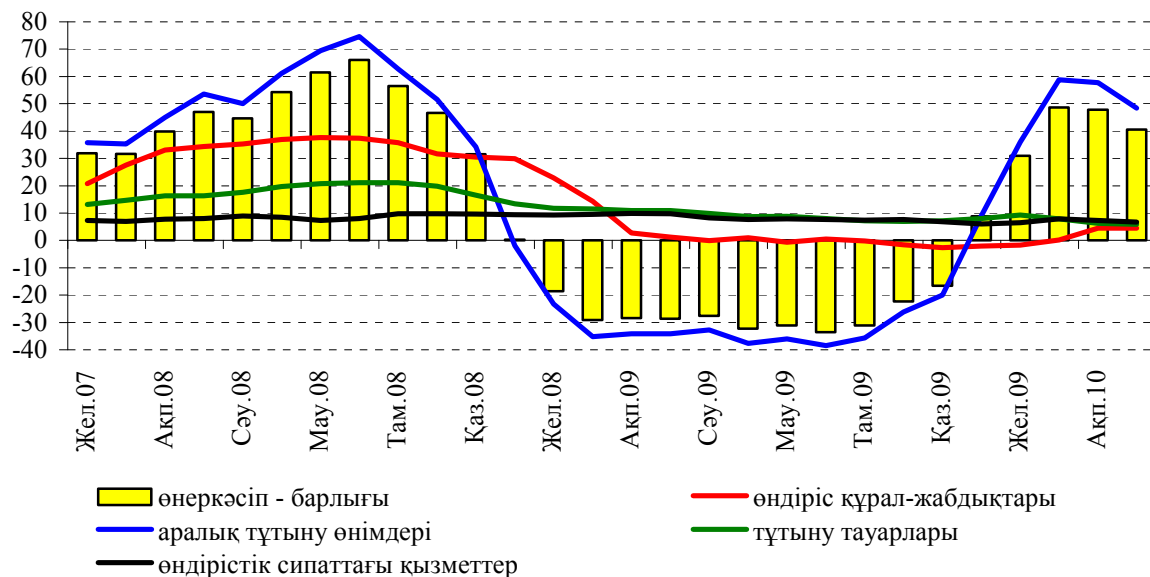
Электр энергиясын, газды және суды өндіру мен бөлуде 2010 жылғы 1-тоқсанда 13,4%-ды құраған өсудің үдеуі байқалды, бұл электр энергиясы тарифтерінің көтелуіне байланысты болды.

2010 жылғы наурызда өнеркәсіп өндірісінде жылдық көрсетуде бағаның өсуі (2010 жылғы наурызда 2009 жылғы наурызға қарағанда) 40,6%-ды құрады (6-график).

Өндірілген өнім жылдық көрсетуде 43,0%-ға, оның ішінде аралық тұтыну өнімі – 48,4%-ға, тұтыну тауарлары - 5,9%-ға, өндіріс құралдары - 4,5%-ға қымбаттады. Өндірістік сипаттағы қызмет көрсетулер 6,7%-ға қымбаттады.

3-график

Өнеркәсіп өнімін өндіруші кәсіпорындар бағалары индексінің динамикасы (өткен жылдың тиісті айына %-бен)

Дерек көзі: Қазақстан Республикасының Статистика агенттігі

1.3.2. Ауыл шаруашылығындағы бағалар

2010 жылғы 1-тоқсанда барлық арналар бойынша сатылған ауыл шаруашылығы өнімдерінің бағасы өткен кезеңмен салыстырғанда 0,5%-ға төмендеді (2009 жылғы 1-

тоқсанда өсім - 0,1%). Ауыл шаруашылығындағы бағалар динамикасы өсімдік шаруашылығы өнімдері бағасының арзандауының және мал шаруашылығы өнімдері бағасының өсуінің әсерінен қалыптасты.

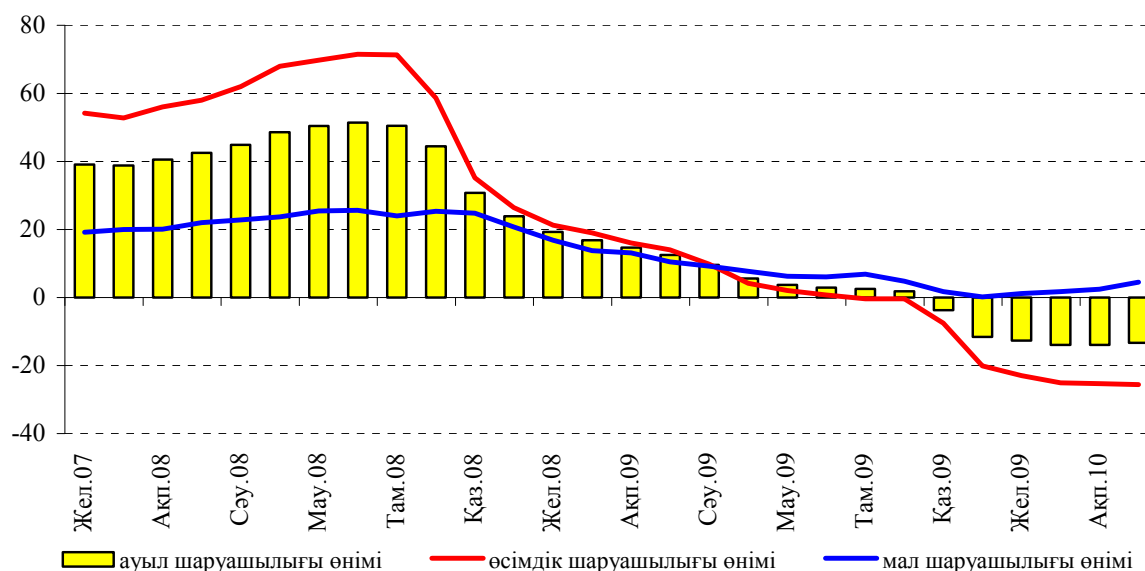
Қаңтар-наурызда өсімдік шаруашылығы өнімдері 3,3%-ға арзандады, бұл дәнді дақылдар бағасының 4,2%-ға төмендеуіне байланысты. Қазақстанда және Қазақстан бидайын импорттаушы елдерде астықтың айтарлықтай көп жиналуы астықты өткізу проблемасының туындауына себепші болды, бұл бидай бағасының құлдырауына әкелді және ауыл шаруашылығында бағаның төмендеуінің айқындаушы факторы болды.

2010 жылғы 1-тоқсанда мал шаруашылығы өнімдері маусымдық факторына байланысты 3,1%-ға қымбаттады, бұл ретте мал және құс еті 2,3%-ға қымбаттады, шикі сүттің құны 8,2%-ға өсті, жұмыртқа 0,8%-ға арзандады.

2010 жылғы наурыздың қорытындысы бойынша ауыл шаруашылығы өнімі жылдық көрсетуде 13,0%-ға төмендеді. Бұл ретте өсімдік шаруашылығы өнімі 25,6%-ға арзандады, мал шаруашылығы өнімінің бағасы 4,5%-ға өсті (7-график).

4-график

Ауыл шаруашылығы өнімі бағалары индексінің динамикасы (өткен жылғы тиісті айға %-бен)

Дерек көзі: Қазақстан Республикасының Статистика агенттігі

1.3.3. Кәсіпорындар мониторингі

2010 жылғы 1-тоқсанда өткен тоқсандағымен салыстырғанда кәсіпорындардың дайын өніміне деген сұраныстың бұдан әрі төмендеуі жалғасты. Оған дайын өнімге сұраныстың 2009 жылғы 4-тоқсанда 40,8-тен 44,5-ге дейін өзгеруінің диффузиялық индексі ретінде жинақталған индикатордың өзгеруі себепші болды (8-график). Көрсеткіштің төмендеуін пікіртерім жүргізілген кәсіпорындардың 33,3% (2009 жылғы 4-тоқсанда – 31,4%), ұлғаюын – 15% (2009 жылғы 4-тоқсанда – 20,5%) атап өтті.

«Электр энергиясын, газды және суды өндіру және бөлу» саласын қоспағанда, экономиканың барлық салаларында дерлік сұраныстың төмендеуі байқалды.

2010 жылғы 2-тоқсанда 2009 жылғы 1-тоқсанмен салыстырғанда жалпы экономика бойынша дайын өнімге сұраныстың айтарлықтай өсуі күтіледі: сұраныстың өзгеруінің диффузиялық индексі 57,3 дейінгі белгіге өсті. Бұл ретте пікіртерімге қатысушы кәсіпорындардың 25,4%-ы дайын өнімге сұраныстың өсуін, 10,7%-ы

төмендеуін күтеді. Көрсеткіштің айтарлықтай өсуі «құрылыс», «өндеуші өнеркәсіп», «өндіруші өнеркәсіп» және «көлік және байланыс» сияқты салаларда күтіледі.

2010 жылғы 1-тоқсанда кәсіпорындардың дайын өнімінің бағасына қатысты жағдай өткен тоқсандағымен салыстырғанда көрсеткіштің өсу қарқынының ұлғаюымен сипатталады: дайын өнім бағасы өзгеруінің диффузиялық индексі 55,5 белгісіне дейін (2009 жылғы 4-тоқсанда 53,0) көтерілді. Өнімінің бағасы өскен кәсіпорындардың үлесі өткен тоқсанмен салыстырғанда 21%-ды құрап, (2009 жылғы 4-тоқсанда – 18,6%) ұлғайды, ал көрсеткіштің төмендеуін көрсеткен респонденттердің үлесі 10%-ға дейін төмендеді (2009 жылғы 4-тоқсанда – 12,7%).

«Өндіруші өнеркәсіп», «басқа коммуналдық, әлеуметтік және дербес қызметтер» салаларды қоспағанда, экономиканың көптеген салаларында бағаның өсу қарқыны артты. Ауыл шаруашылығында дайын өнім бағасының өткен тоқсанмен салыстырғанда төмендеуі баяулады.

2010 жылғы 2-тоқсанда дайын өнім бағасы өзгеруінің диффузиялық индексі өткен тоқсанмен салыстырғанда 56,9 белгісіне дейін өсті. Бұл, бірінші кезекте, бағаның 4%-ға дейін төмендеуін (2010 жылғы 1-тоқсанда – 10%) күтетін кәсіпорындар үлесінің азаюымен байланысты. Дайын өнімінің бағасы өскен кәсіпорындардың үлесі артып, 17,7% құрады (2010 жылғы 1-тоқсанда – 21%).

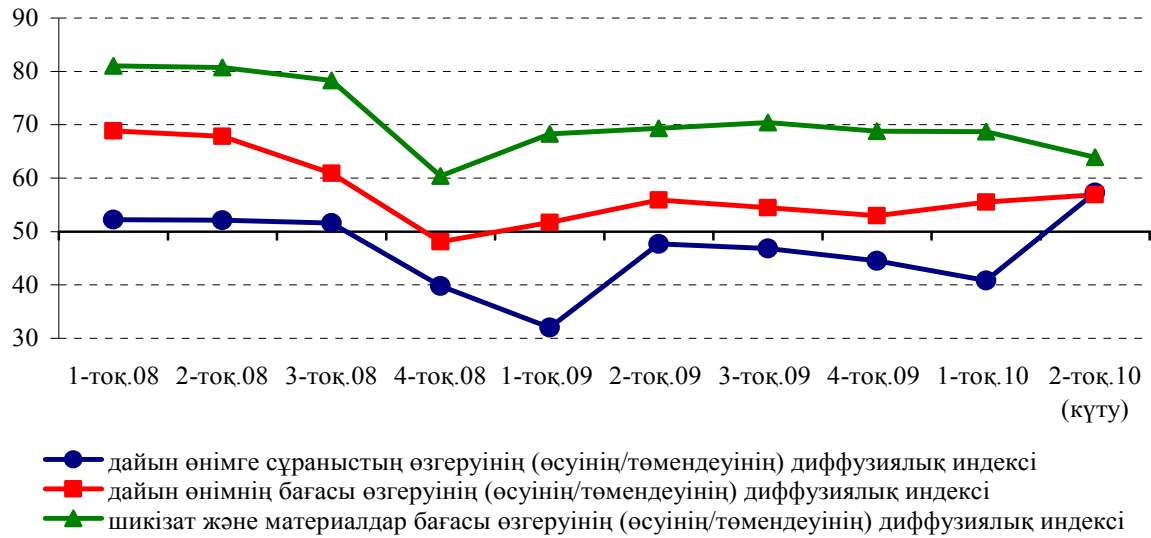
2010 жылғы 1-тоқсанда экономика бойынша тұтастай алғанда жоғары деңгейде қалып отырған шикізат пен материалдар бағасының өсу қарқыны іс жүзінде өзгерген жоқ: шикізат және материалдар бағасы өзгеруінің диффузиялық индексінің мәні 68,7 белгісіне дейін жетті. «Көлік және байланыс», «қонақ үйлер және мейрамханалар», «жылжымайтын мүлікпен операциялар», «өндеуші өнеркәсіп» салаларында көрсеткіштің өсу қарқыны баяулады. Тұтастай алғанда көрсеткіштің одан әрі төмендеуі байқалған «сауда» саласын қоспағанда салалардың көпшілігінде бағаның өсуі байқалды. Талдау бойынша жалпы алғанда шикізат және материалдар бағасының өсуін атап өткен кәсіпорындардың саны іс жүзінде өзгермей, 47,8%-ды (2009 жылғы 4-тоқсанда 47,9%-дан) құрады. Шикізат және материалдар бағасының төмендеуін атап өткен кәсіпорындардың үлесі 3%-ды (2009 жылғы 4-тоқсанда – 3,1%) құрады.

2010 жылғы 2-тоқсан бойынша шикізат және материалдар бағасы өзгеруінің диффузиялық индексі 63,9 белгісіне дейін түсті, бұл кәсіпорындардың бағаның одан әрі өсуін, бірақ неғұрлым төмен қарқынмен өсуін күтетіндігін білдіреді. Бұл ретте көрсеткіштің өсуін күтетін респонденттердің саны 37%-ға дейін төмендеді, ал көрсеткіштің төмендеуін атап кәсіпорындардың үлесі 1,6% құрады (8-график).

Осылайша, тиісті диффузиялық индекстердің динамикасына қарай, кәсіпорындардың 2010 жылғы 2-тоқсан бойынша күтулері бірінші кезекте, дайын өнім сұранысының және бағасының өсуіне және шикізат пен материалдарға бағаның өсуінің айтарлықтай баяулауына байланысты.

5-график

Сұраныс пен бағалар өзгерісінің диффузиялық индекстері

Дерек көзі: Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі

2. Инфляция факторлары

2.1. Жиынтық сұраныс

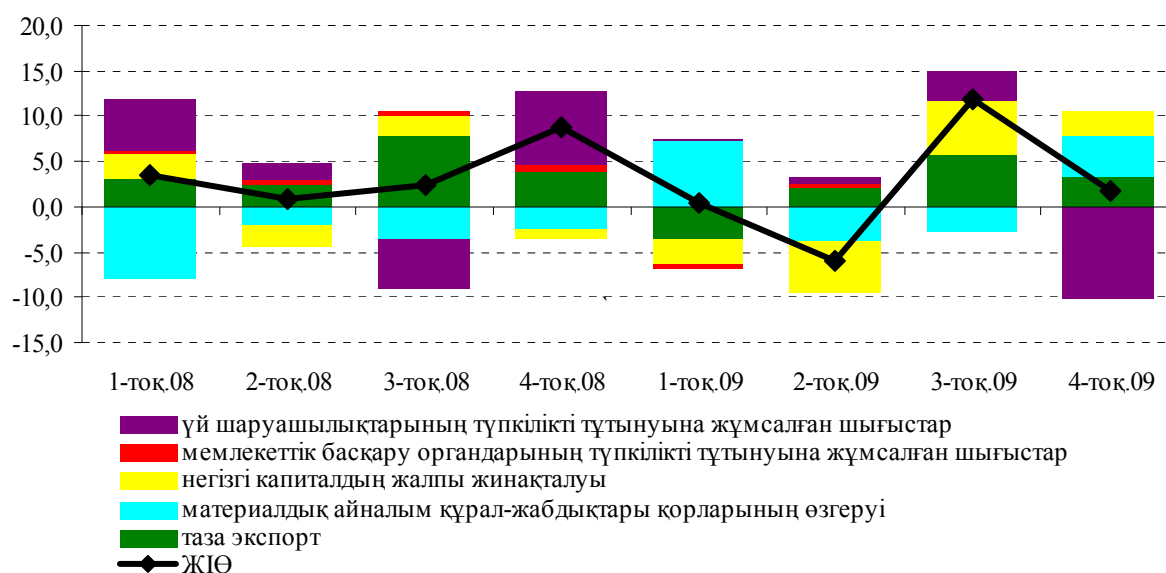
2009 жылғы 4-тоқсанда түпкілікті пайдалану әдісі бойынша ЖІӨ 2008 жылғы тиісті кезеңмен салыстырғанда нақты көрсетуде, бағалау бойынша, 1,7%-ға (өткен тоқсанда – өсу 5,9%) ұлғайды.

ЖІӨ негізгі екі құрамдас бөліктерінің аздап өсуіне қарамаста, олардың бірінің (жалпы көлемдегі үлесі 60,3% құрайтын түпкілікті пайдалануға жұмсалатын шығыстардың) айтарлықтай құлдырауы ЖІӨ өсуінің баяулауына себепші болды. Түпкілікті пайдалану шығыстары 13,8%-ға төмендеп, жалпы жинақталу 24,0%-ға ұлғайды, таза экспорт 54,6%-ға өсті.

ЖІӨ өсуіне таза экспорттың салымы – 3,2%-ды, негізгі капиталдың жалпы жинақталуының салымы – 2,7%, үй шаруашылығынікі – (-)10,1%, материалдық айналым құрал-жабдықтары қорларының өзгеруі – 4,6%-ды құрады (6).

6-график

Жиынтық сұраныстың құрамдас бөліктерінің ЖІӨ өсуіне салымы, %-бен

Дерек көзі: Қазақстан Республикасының Статистика агенттігінің деректері, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің есептері

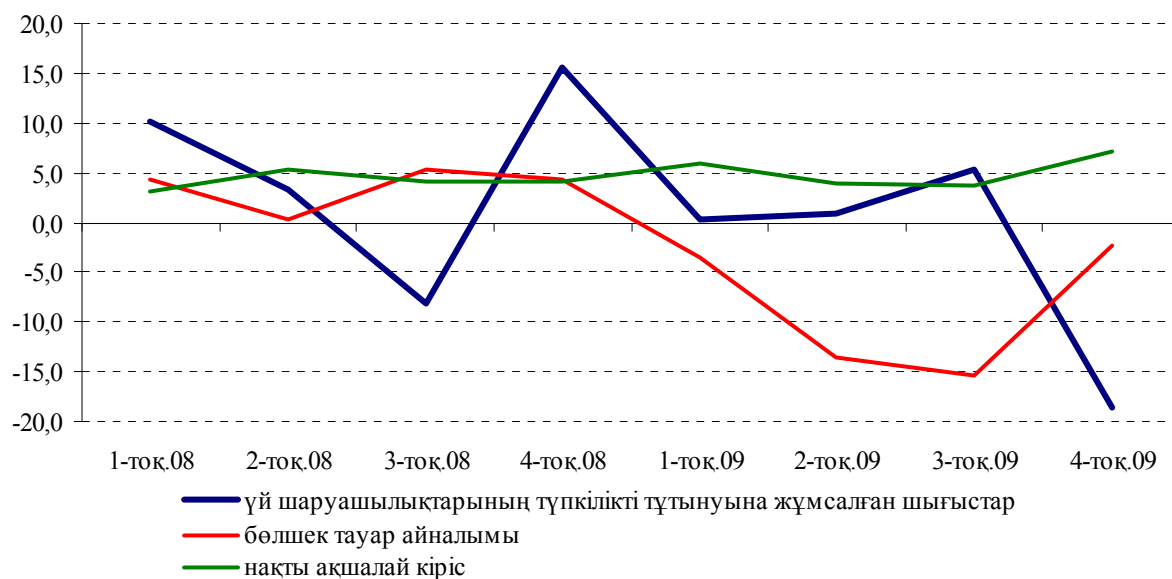
2.1.1. Жеке тұтыну және инвестициялық сұраныс

2009 жылғы 4-тоқсанда үй шаруашылықтарының түпкілікті тұтынуына жұмсалған шығыстар 2008 жылғы тиісті кезеңге қарағанда 18,6%-ға (2009 жылғы 3-тоқсанда – 5,4%-ға) төмендеді.

Бұл ретте нақты көрсеткіштегі ақша кірісінің өсуі 7,2%-ды құрап, жылдамдады (2009 жылғы 3-тоқсанда – өсу 3,7%-ға), ал бөлшек тауар айналымы 2,4%-ға (2009 жылғы 3-тоқсанда – төмендеуі 15,3%-ға) қысқарды (**Ошибка! Источник ссылки не найден.**).

7-график

Халықтың шығыстары мен кірістерінің динамикасы (өткен жылғы тиісті кезеңге %-бен)

Дерек көзі: Қазақстан Республикасының Статистика агенттігінің деректері, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің есептері

Халықтың нақты ақшалай кірісінің өсуі және бөлшек сауда айналымының азаюы кезіндегі үй шаруашылықтарының түпкілікті тұтынуына жұмсалған шығыстардың төмендеуі мынадай факторларға байланысты болуы мүмкін:

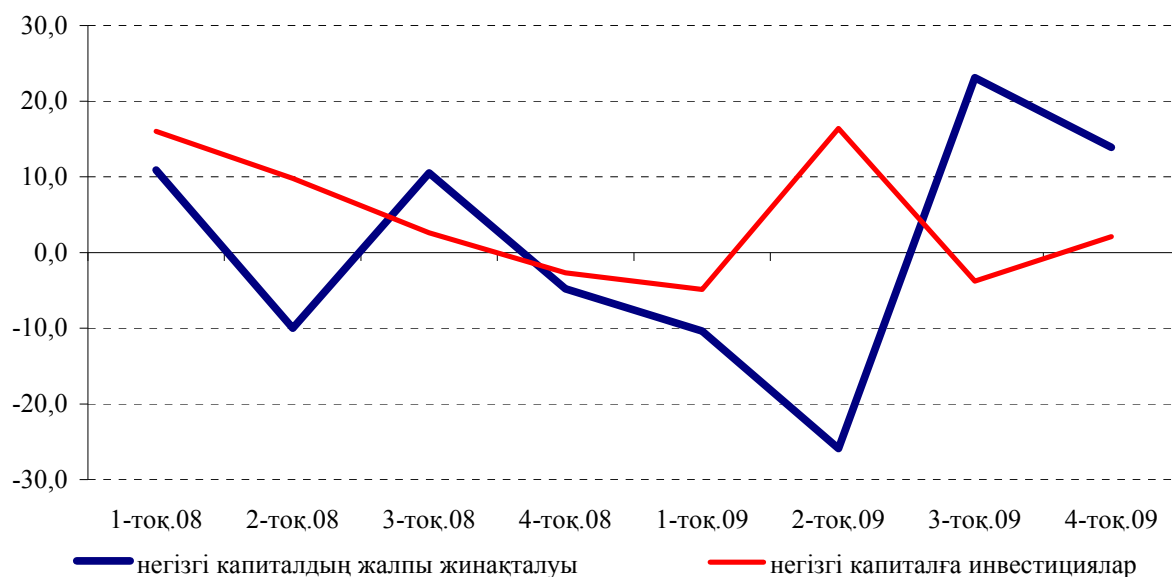
- халықтың тұтыну тәртібінің сатып алулардың оңтайлылық дәрежесін көтеруге және тауар бағасының маңыздылығын көтеруге қатысты үлгісінің өзгеруі, соған байланысты көбіне формальды емес сектордан сатып алынады, ал оның статистикасын жүргізу қиынға соғады;

- маусымдық факторының әсеріне байланысты, себебі үй шаруашылықтарының түпкілікті тұтынуына жұмсалған шығыстардың құрамында өздері үшін өндірілген және еңбек ақысы ретінде алынған табиғи нысандағы тауарлар мен қызметтерді тұтыну да бар.

2009 жылдың 4-тоқсанында 2008 жылдың тиісті кезеңімен салыстырғанда ЖІӨ құрылымындағы жалпы жинақтауға жұмсалған шығыстардың жалпы көлемі 24,0% өсіп, ол ЖІӨ 7,3% мөлшерінде өсіп, қалыптасуына оң әсер етті.

Жалпы жинақталудың ұлғаюы оны құрамындағы негізгі капиталдың жалпы жинақталуы жұмсалатын шығыстардың 13,9%-ға өсуіне байланысты болды (8-график). Кәсіпорындардың 2009 жылғы 4-тоқсанда белсенділігі артқан инвестициялық қызметті бұл үдерісте маңызды рөл атқарды, нәтижесінде негізгі капиталға инвестициялар көлемі, бағалау бойынша, нақты бағалармен 2,1%-ға (2009 жылғы 3-тоқсанда – төмендеу 3,8%) ұлғайды (8-график). Бұл ретте негізгі капиталға номиналды көрсетудегі шетелдік инвестициялар 2009 жылғы 4-тоқсанда 2008 жылғы осындай кезеңмен салыстырғанда 55,0%-ға, бюджет қаражаты есебінен инвестициялар 25,2%-ға, өз қаражаты есебінен 10,3%-ға өсті, заем қаражаты есебінен 3,0%-ға төмендеді.

8-график

Негізгі капиталға инвестицияларға жұмсалатын шығыстардың динамикасы (өткен жылғы тиісті кезеңге %-бен)

Дерек көзі: Қазақстан Республикасының Статистика агенттігінің деректері, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің есептері

2.1.2. Мемлекеттік тұтыну

2009 жылғы 4-тоқсанда мемлекеттік басқару органдарының түпкілікті тұтынуына арналған шығыстар 2008 жылғы тиісті кезеңмен салыстырғанда, бағалау бойынша, 0,6%-ға (2009 жылғы 3-тоқсанда – 0,5%-ға) өсті.

2009 жылғы 4-тоқсанда мемлекеттік бюджеттің шығыстары 1 184,8 млрд. теңге сомаға немесе ЖІӨ-ге шаққанда 25,3% қаржыландырылды. 2007 жылғы тиісті кезеңдегі көрсеткіштермен салыстырғанда олар 26,7%-ға азайды.

Мемлекеттік бюджеттің ағымдағы шығындары 2008 жылғы 4-тоқсанмен салыстырғанда 735,8 млрд. теңгені құрады, бұл 22,8%-ға артық. Ағымдағы шығындар құрамында қызметті сатып алуға, жеке тұлғаларға ағымдағы трансферттерге және жалақы бойынша жұмсалған шығындар өсті. Мемлекеттік бюджеттің күрделі шығындары 2009 жылғы 4-тоқсанда 2008 жылғы тиісті кезеңмен салыстырғанда 15,1%-ға, негізінен, негізгі капиталды құруға арналған шығыстардың ұлғаюы есебінен өсті. Берілген бюджеттік кредиттердің көлемі 18,8%-ға артып, қаржы активтерін сатып алуға жұмсалған шығыстар 85,8%-ға азайды.

2009 жылғы қазан-желтоқсанда мемлекеттік бюджеттің түсімдері 932,3 млрд. теңгені немесе ЖІӨ-ге шаққанда 19,9%-ды құрады, бұл 2008 жылдың қазан-желтоқсанымен салыстырғанда 38,4%-ға аз. Мемлекеттік бюджет кірістерінің құрылымы былайша қалыптасты: салықтық түсімдер 71,5%-ды (2009 жылғы 3-тоқсанда – 60,3%), ресми трансферттер – 20,4%-ды (35,9%) құрады. Ресми трансферттердің жоғары үлесі республикалық бюджетке Қазақстан Республикасының Ұлттық қорынан тиісінше 75,1 млрд. теңге және 115,0 млрд.теңге мөлшерінде кепілді және мақсатты трансферттердің түсуімен қамтамасыз етілді.

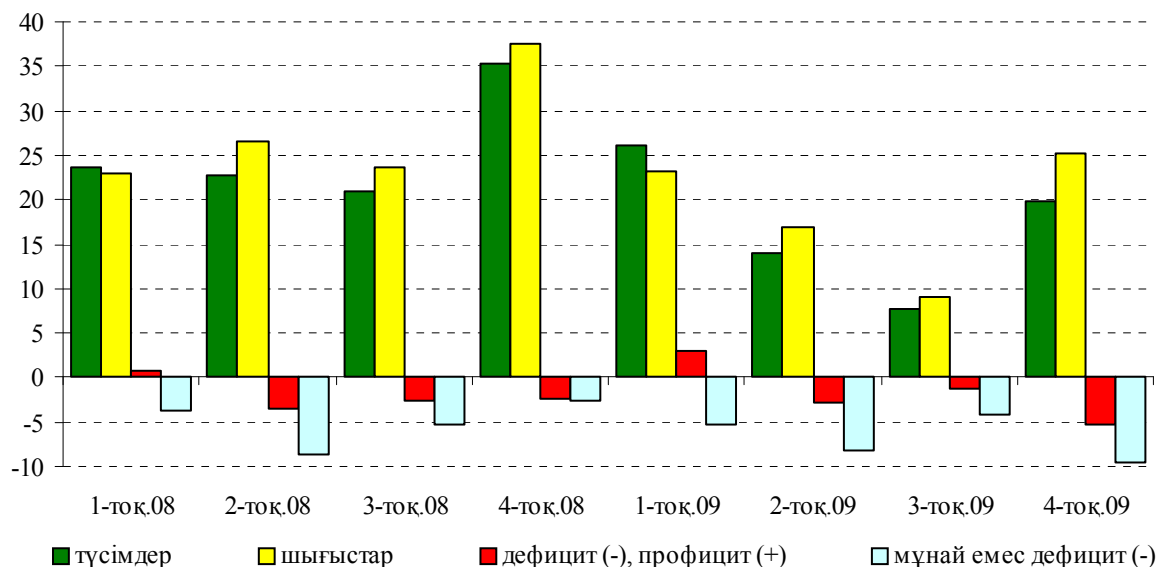
Тұтастай алғанда, 2009 жылдың 4-тоқсанында салық түсімдерінен кіріс көрсеткіштері 2008 жылғы 4-тоқсанмен салыстырғанда 21,7%-ға төмендеді, бұл корпоративтік табыс салығы бойынша және қосымша құн салығы бойынша түсімдердің қысқаруымен қамтамасыз етілді.

2008 жылғы 4-тоқсанмен салыстырғанда 2009 жылғы 4-тоқсанда салықтық емес түсімдердің көлемі 85,8%-ға, негізгі капиталды сатудан түскен түсімдер 44,8%-ға төмендеді.

2009 жылғы 4-тоқсанда мемлекеттік бюджет шығыстарының оның түсімдерінен асып түсуі нәтижесінде 252,5 млрд. теңге дефицит қалыптасты (ЖІӨ-нің 5,4%), бұл ретте 2008 жылғы 4-тоқсанда дефицит 101,2 млрд. теңгені құрады (9). Ұлттық қордан 190,1 млрд. теңге мөлшерінде трансферттер түспегенде, 2009 жылғы төртінші тоқсан 442,6 млрд. теңге мөлшеріндегі мұнай емес дефицитпен аяқталатындығын атап өткен жөн.

9-график

Мемлекеттік бюджеттің орындалуы, ЖІӨ-ге %-бен

Дерек көзі: Қазақстан Республикасының Статистика агенттігінің деректері, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің есептері

2009 жылғы 4-тоқсан ішінде Қаржы министрлігі негізінен (71,3%-ға) мемлекеттік эмиссиялық бағалы қағаздарды шығару арқылы 322,9 млрд. теңге мөлшерінде заем қаражатын тартты. Осы кезең ішінде 64,0 млрд. теңге сомаға бұрын шығарылған бағалы қағаздар бойынша борыштық міндеттемелер де өтелді. Нәтижесінде Қазақстан Республикасы Үкіметінің Ұлттық Банктегі шотындағы қалдығы 6,3 млрд. теңгеге ұлғайды.

2009 жылғы 4-тоқсанда Үкіметтің ішкі борышы 2009 жылғы 3-тоқсанның қорытындысымен салыстырғанда (ЖІӨ-ге шаққанда 7,2%) 1 288,97 млрд. теңгеге (ЖІӨ-ге шаққанда 8,1%) дейін, яғни 15,1%-ға ұлғайды және мемлекеттік қысқа мерзімді қазынашылық міндеттемелерді (МЕККАМ), мемлекеттік ұзақ мерзімді жинақтаушы қазынашылық міндеттемелерді (МЕУЖКАМ), мемлекеттік орта мерзімді міндеттемелерді (МЕОКАМ) және мемлекеттік ұзақ мерзімді қазынашылық облигацияларды шығарумен қамтамасыз етілді. Үкіметтің сыртқы борышы 2009 жылғы 4-тоқсанда 2009 жылғы 3-тоқсанның көрсеткішімен салыстырғанда (ЖІӨ-ге шаққанда 1,6%) 35,3%-ға ұлғайып, 2,2 млрд. АҚШ долл. (ЖІӨ-ге шаққанда 2,1%) құрады.

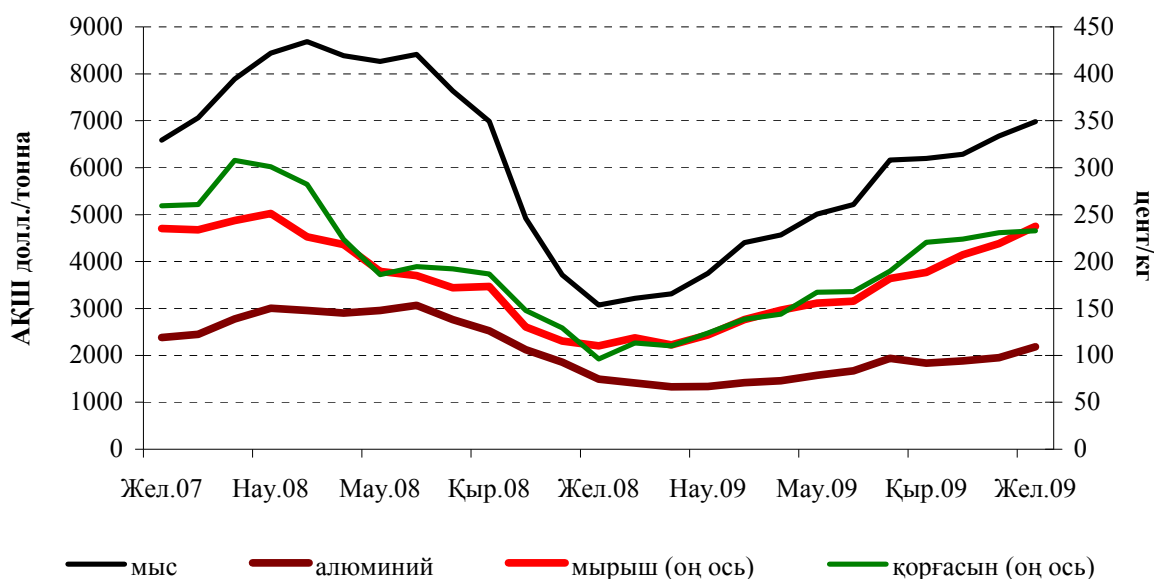
2.1.3. Сыртқы сектор

- Әлемдік бағалар

2009 жылғы 4-тоқсанда әлемдік тауар нарықтарындағы жағдай жекелеген тауарлар бағасының құбылмалылығымен сипатталды. Мәселен, 2009 жылғы қазан-желтоқсан айларында мыстың әлемдік бағасы 12,7%-ға өсті және осы кезеңде орташа алғанда бір тонна үшін 6648 АҚШ долл. деңгейінде, тиісінше қорғасын – 5,6%-ға және бір килограммы үшін 229,3 цент, мырыш – 26,1%-ға және бір килограммы үшін 221,4 цент алюминий – 18,9%-ға өсті және бір тонна үшін 2003 АҚШ долл. деңгейінде қалыптасты (103-график).

103-график

Металдың әлемдік бағасының динамикасы

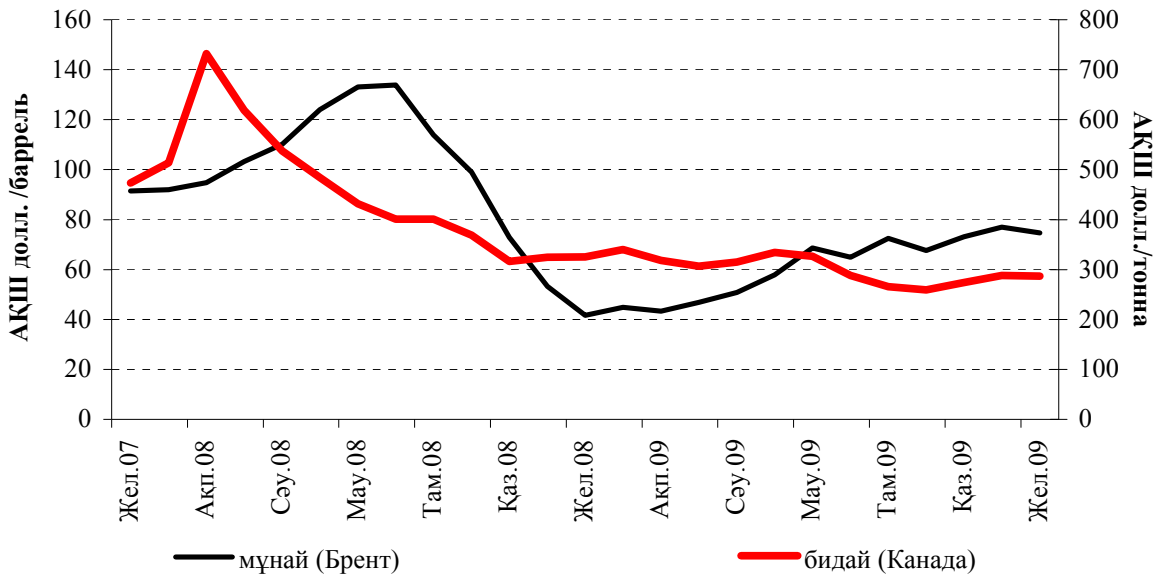
Дерек көзі: Дүниежүзілік Банк

2009 жылғы қазан-желтоқсанда мұнайдың әлемдік бағасы тұрақсыз үрдіспен құбылмалы болып қалды. Мәселен, қазан-қарашада баға біртіндеп өсті, алайда желтоқсанда ол біршама төмендеді. Тұтастай алғанда 2009 жылғы 4-тоқсанда Brent сортындағы мұнайдың бағасы 10,3% өсті және кезеңде орташа алғанда бір баррель үшін 75,0 АҚШ долл. деңгейінде қалыптасты (14-график).

Бидайдың әлемдік бағасы сондай-ақ тұрақсыз болды. Бұл ретте қазанда және қарашада бидайдың бағасы өсті, ал желтоқсанда өткен айдағымен салыстырғанда 0,4% төмендеп, іс жүзінде өзгерген жоқ. Тұтастай алғанда 2009 жылғы қазан-желтоқсанда бидайдың (Канада) әлемдік бағасы 10,8% өсті және бір тонна үшін орташа алғанда 283,2 АҚШ долл. деңгейінде қалыптасты (14-график).

14-график

Мұнайдың (Брент), бидайдың (Канада) әлемдік бағасының динамикасы

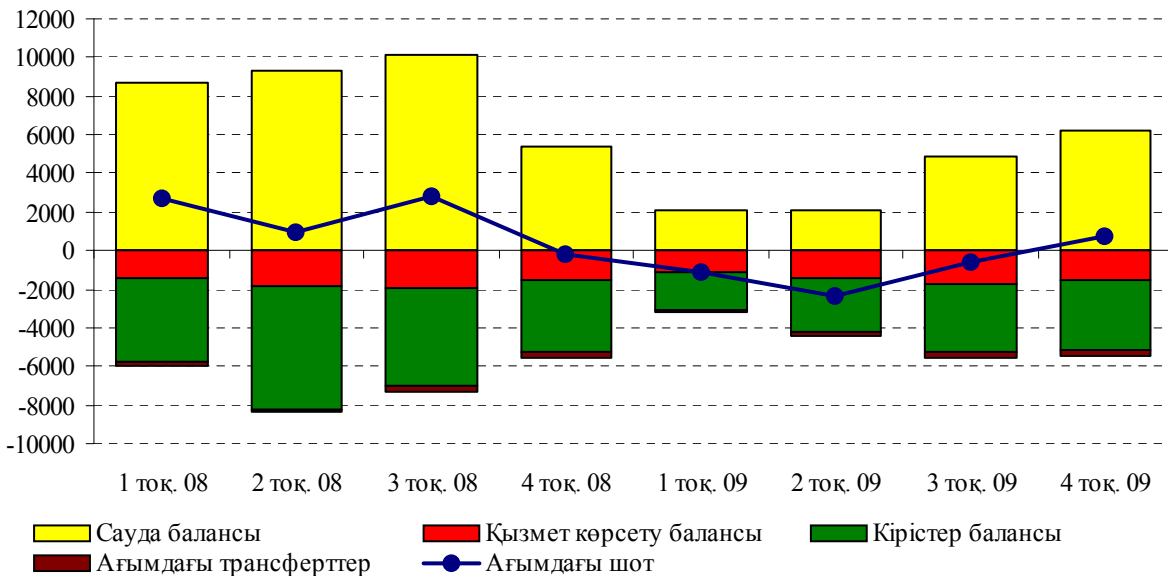
Дерек көзі: Дүниежүзілік Банк

– Төлем балансы

2009 жылғы 4-тоқсанның қорытындысы бойынша төлем балансының ағымдағы шоты 705,6 млн. АҚШ долл. оң сальдомен қалыптасты (15-график).

15-график

Ағымдағы операциялар шотының балансы, млн. АҚШ долл

Дерек көзі: Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі

Ағымдағы операциялар шотының профицитіне негізгі үлес қазақстандық негізгі тауар экспортының салыстырмалы түрде жоғары емес бағасының аясында тауар экспортынан түсімдер, сондай-ақ теңгенің жүргізілген бір сәттік құнсыздануы салдарынан тауарлар импортына арналған шығыстардың қысқаруы арқылы енгізілді. 2009 жылғы 4-тоқсанда тауарлар экспортынан түсімдер 8,1%, ал тауар импортына

арналған шығыстар 2008 жылғы 4-тоқсанмен салыстырғанда 20,7% қысқарды. Сауда балансының оң сальдосы 812,7 млн. АҚШ долл. өсті және ағымдағы операциялар шотының басқа құрамдас бөліктері бойынша ресурстардың нетто-әкетілуін толықтай өтеп, 6,2 млрд. АҚШ долл. жуық жетті. Қызмет көрсету балансының дефициті 2008 жылғы 4-тоқсанмен салыстырғанда 3,4%-ға өсті және 1,5 млрд. АҚШ долл. болды, кірістер балансының дефициті 4,0%-ға 3,6 млрд. АҚШ долл. дейін азайды. Резидент еместерге ағымдағы трансферттер бойынша төлемдер іс жүзінде 2008 жылғы 4-тоқсандағы деңгейде қалып, 287,0 млн. АҚШ долл. құрады.

Қаржы шотының операциялары бойынша ресурстардың нетто-әкелінуі 2009 жылғы 4-тоқсанда 1,1 млрд. АҚШ долл. құрады (2008 жылғы 4-тоқсанда – таза түсім 4,5 млрд. АҚШ долл.). Резиденттердің шетелдік активтері (резервтік активтерді қоспағанда) 1,2 млрд. АҚШ долл. өсті, бұл 2008 жылғы тиісті кезеңдегі көрсеткіштен 1,9 есе көп. Резиденттердің сыртқы міндеттемелері 2,3 млрд. АҚШ долл. ұлғайды (2008 жылғы 4-тоқсанмен салыстырғанда 2,2 есеге жуық аз).

Нәтижесінде төлем балансының операциялары бойынша оң сальдо 2009 жылғы 4-тоқсанда 2,2 млрд. АҚШ долл. құрады (2008 жылғы 4-тоқсанда дефицит 2,2 млрд. АҚШ долл.).

– Сауда талаптары және нақты тиімді айырбастау бағамы

2009 жылғы 4-тоқсанда сауда талаптарының жиынтық индексі 2008 жылғы тиісті кезеңдегі көрсеткіштен 11,3% төмен болды. Бұл ретте еуро аймағы елдерімен сауда талаптары 29,0%, ал Ресеймен – 12,6%-ға нашарлады (1-кесте).

1-кесте

Баға индекстерінің және сауда талаптарының өзгеруі (өткен жылғы тиісті кезеңге, %-бен)

	1 тоқ. 08	2 тоқ. 08	3 тоқ. 08	4 тоқ. 08	1 тоқ. 09	2 тоқ. 09	3 тоқ. 09	4 тоқ. 09
Экспорттық бағалар	56,1	61,1	61,9	8,0	-47,0	-52,5	-44,9	-16,6
Импорттық бағалар	27,6	44,9	57,1	29,7	-1,2	-15,8	-18,2	-3,4
Сауда талаптары	20,2	12,0	3,5	-17,0	-45,8	-42,4	-34,4	-11,3
оның ішінде:								
Еуро аймағының елдері								
Экспорттық бағалар	54,4	62,5	63,5	-0,1	-54,2	-56,5	-49,9	-18,0
Импорттық бағалар	15,8	29,5	51,9	27,5	17,7	0,1	12,8	32,5
Сауда талаптары	28,3	27,7	9,5	-22,5	-57,8	-57,9	-59,2	-29,0
Ресей								
Экспорттық бағалар	30,1	37,6	34,6	8,6	-28,3	-36,2	-35,8	-14,7
Импорттық бағалар	42,8	48,9	47,6	22,7	-28,6	-25,5	-23,2	-2,6
Сауда талаптары	-8,9	-7,9	-9,0	-11,9	0,4	-15,0	-16,4	-12,6

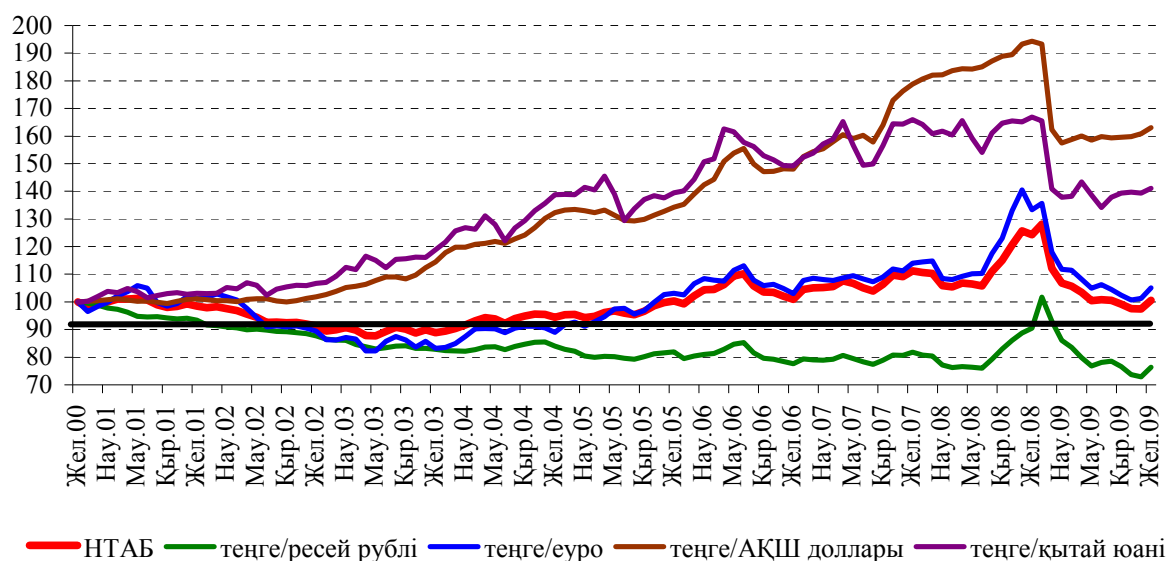
Дерек көзі: Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі

2009 жылғы 4-тоқсанның қорытындысы бойынша өткен кезеңмен салыстырғанда теңгенің нақты тиімді айырбастау бағамының индексі 1,6% азайды. Бұл ретте ТМД елдерінің валюталар қоржынына қатысты теңге 3,4%-ға, қалған елдердің қоржынына қатысты 1,0%-ға әлсіреді.

2009 жылғы 4-тоқсанда теңге нақты көрсетуде АҚШ долларына қатысты өткен кезеңмен салыстырғанда 1,0%-ға нығайды, еуроға қатысты 2,0%, ресей рубліне қатысты 4,5%-ға құнсызданды (16-график).

16-график

Теңгенің нақты айырбас бағамдарының индекстері (2000 жылғы желтоқсан = 100%)

Дерек көзі: Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі

Теңгенің айырбастау бағамын түзету отандық тауар өндірушілерге де, сондай-ақ экспорттаушыларға да қолдау көрсетуге мүмкіндік берді, бұл 2009 жылдың қорытындысы бойынша ауда операцияларының нәтижелерінен көрінді.

– Теңгенің нақты айырбастау бағамы

Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі 2010 жылғы ақпанда валюта дәлізін ассиметриялы түрде кеңейтті. 5 ақпаннан бастап ол бір доллар үшін 150 теңгеге тең (+)10% немесе 15 теңге, (-)15% немесе 22,5 теңге болды.

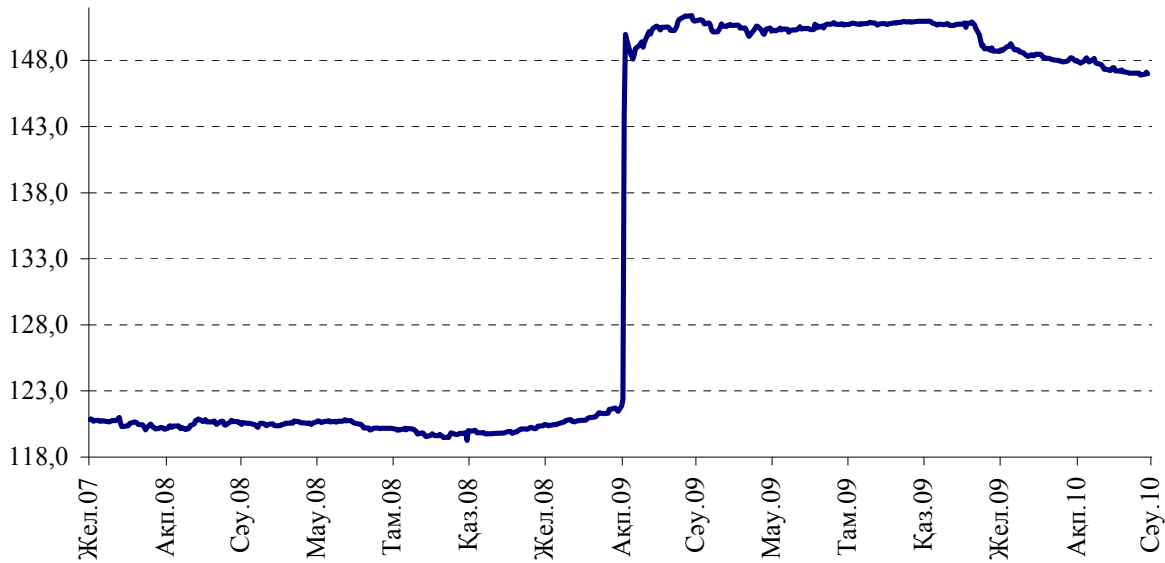
Теңгенің орташа алынған биржалық айырбастау бағамы 2010 жылғы 1-тоқсанда бір доллар үшін 147,63 теңгені құрады. Биржалық бағам кезеңнің аяғында бір доллар үшін 146,98 теңге болды. Жыл басынан бастап теңге номиналды көрсетуде АҚШ долларына қарағанда 1,0% нығайды (17-график).

Ішкі валюта нарығының биржалық бөлігінде еуромен және ресей рублімен мәмілелердің көлемі аз ғана күйінде қалатындықтан, теңгенің осы валюталарға қатысты бағамы АҚШ долларына қатысты кросс-бағам негізінде есептеледі. Тиісінше, теңгенің еуроға және ресей рубліне қатысты бағамының динамикасы теңгенің АҚШ долларына бағамының динамикасымен, халықаралық қаржы нарығындағы бірыңғай еуропалық валюта ережесімен және Ресей Орталық Банкінің ресей рублінің валюталар қоржынына қатысты айырбастау бағамы саясатымен айқындалды.

Тұтастай алғанда, 2010 жылғы 1-тоқсанда теңгенің еуроға ресми бағамы 6,7%-ға нығайды, ресей рубліне қатысты 1,6%-ға әлсіреді (18-график).

17-график

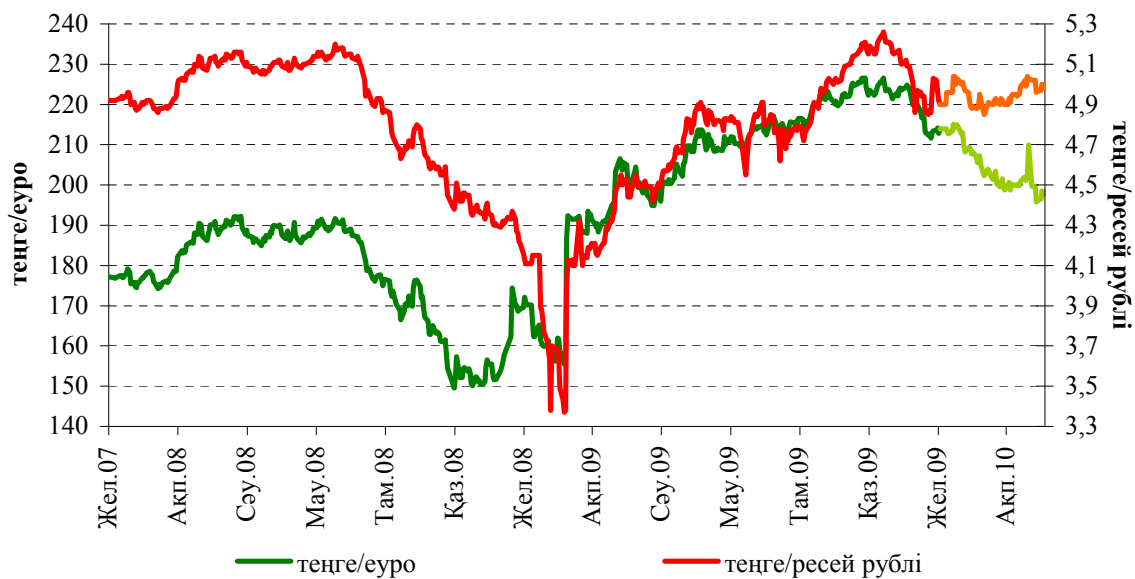
Теңгенің АҚШ долларына шаққандағы номиналдық айырбас бағамының динамикасы

Дерек көзі: Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі

18-график

Теңгенің еуроға және ресей рубліне шаққандағы ресми бағамының динамикасы

Дерек көзі: Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі

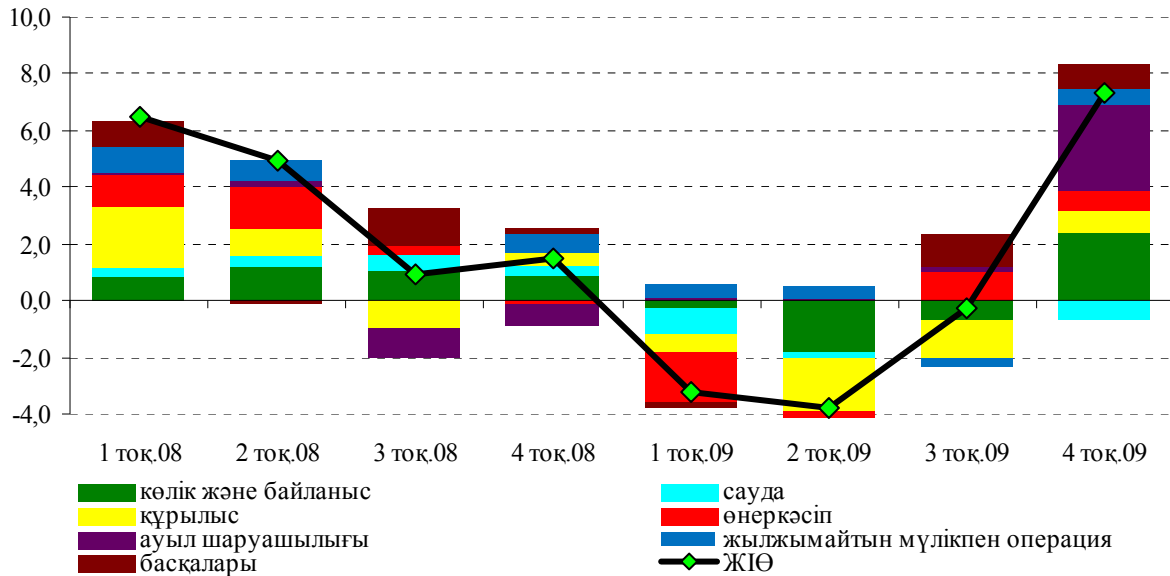
2.2. Өндіріс

2009 жылғы 4-тоқсанда Ұлттық Банктің бағалауы бойынша ЖІӨ өндірісінің көлемі ағымдағы бағамен 4892,5 млрд. теңге болды. Ауыл шаруашылығында, өнеркәсіпте, көлікте, жылжымайтын мүлікпен операцияларда, құрылыста өндіріс өсуінің оң ықпалының әсерінен ЖІӨ-і 2008 жылғы 4-тоқсанмен салыстырғанда нақты

көрсетуде бағалау бойынша 7,2%-ға ұлғайды (2009 жылғы 3-тоқсанда 0,3%-ға төмендеді) (19-график).

19-график

Нақты ЖІӨ-нің өсуіне экономиканың негізгі саларының үлесі (өткен жылғы тиісті кезеңге %-бен)

Дерек көзі: Қазақстан Республикасының Статистика агенттігінің деректері, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің есептері

ЖІӨ өсуі тауарлар өндірісіндегі де, сонымен қатар қызмет көрсету өндірісіндегі жағдайдың да жақсаруына байланысты, мұнда нақты көлем индекстерінің өсуі тиісінше 8,9% және 4,0% құрады.

ЖІӨ-нің бірінші құрамдас бөлігінде құрамдас бөліктердің үшеуінің де өскені байқалды. Ауыл шаруашылығындағы нақты көлем индексі - 142,6%, өнеркәсіпте – 102,7%, құрылыста – 106,2% құрады, бұл ЖІӨ-ні қалыптастыруға жиынтығында 4,5% мөлшерінде оң үлес қосты.

Екінші құрамдас бөлігінде сауданың, қонақүй бизнесінің, қаржылық қызметтің, денсаулық сақтау және басқа қызмет көрсетулердің құлдырауы көлік және байланыс, мемлекеттік басқару, білім беру қызметінің және жылжымайтын мүлікпен операциялардың өсуімен бейтараптандырылды, бұл нәтижесінде ЖІӨ өсуіне тағы да 1,9% қосты.

2009 жылғы 4-тоқсанда ЖІӨ-нің жалпы көлеміндегі мәні теріс мәнмен пайдаланылатын қаржы делдалдығының жанама өлшенетін қызмет көрсетуі көлемінің төмендеуі ЖІӨ-ні қалыптастыруға 0,6% мөлшерінде өз үлесін қосты, ал өнімдер мен импортқа таза салықтардың өсуі ЖІӨ-ні тағы да 0,2% ұлғайтты.

2.3. Еңбек нарығы

2.3.1. Жұмыспен қамту және жұмыссыздық

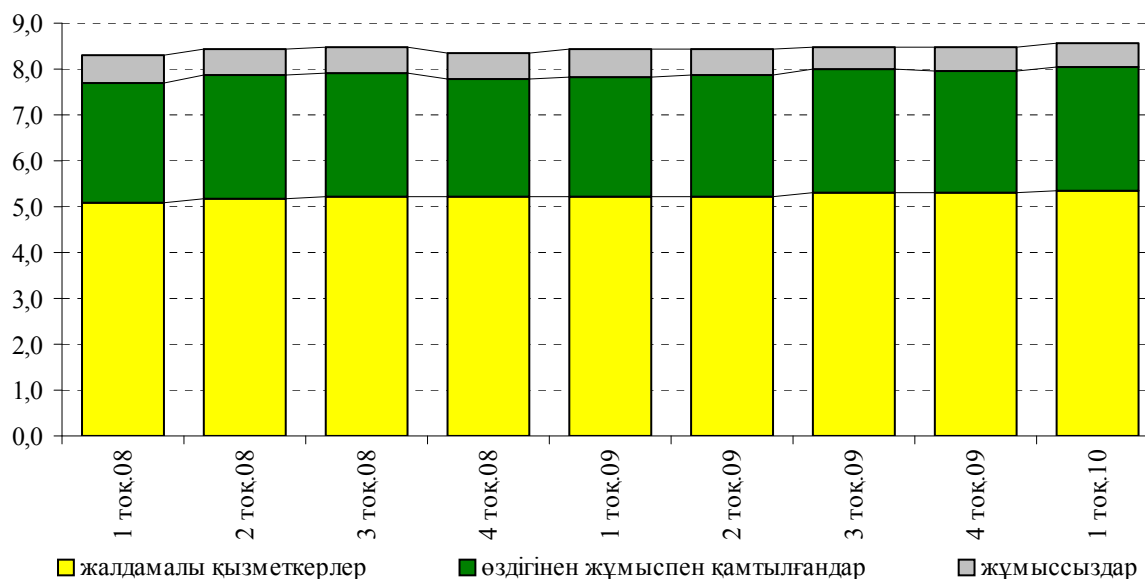
2010 жылғы 1-тоқсанда экономикада жұмыспен қамтылғандар саны алдын ала деректер бойынша өткен кезеңдегімен салыстырғанда 1,2% ұлғайып, 8,0 млн. адам болды. Бұл ретте жалдамалы қызметкерлердің саны 5,3 млн. адамға жетті (өсу 1,2%), өздігінен жұмыспен қамтылғандар 2,7 млн. адам (өсу 1,1%).

Мемлекеттік және мемлекеттік емес ұйымдардағы жалдамалы қызметкерлердің құрылымында 4,4 млн. адам (жалдау бойынша барлық жұмыс істейтіндердің 81,3%), жеке тұлғаларда – 0,7 млн. адам (12,8%), шаруа (фермер) қожалықтарында – 0,3 млн. адам (5,8%).

2010 жылғы 1-тоқсанда жұмыссыздар саны өткен кезеңдегімен салыстырғанда 1,1%, 2009 жылғы 1-тоқсанмен салыстарғанда - 9,8% азайып, 526,2 мың адамды құрады (20-график).

20-график

Экономикалық белсенді халықтың құрылымы, млн. адам

Дерек көзі: Қазақстан Республикасының Статистика агенттігі

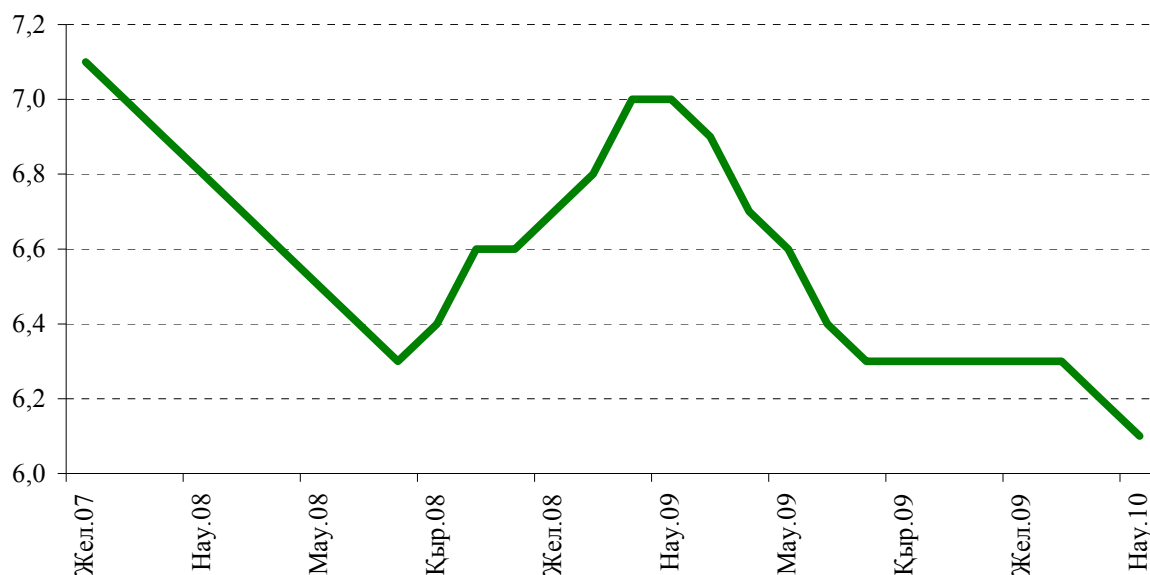
2010 жылғы қаңтарда және ақпанда жалдамалы қызметкерлер құрамында құрылымдық өзгерістер жалғасты.

Өткен жылдың тиісті кезеңімен салыстырғанда сауда, білім беру, денсаулық сақтау, электр энергияны, газды және суды өндіру және бөлу, көлік салалары жұмыспен қамтудың өсуін қамтамасыз ететін негізгі салалар болды. Жұмыспен қамтылғандардың анағұрлым көп кету пайызы құрылысқа, қаржы және сақтандыру қызметіне, өңдеуші өнеркәсіпке, мемлекеттік басқаруға тиесілі болды.

Бір саладағы жұмыспен қамтылғандар санының төмендеуі олардың басқа салаларда өсуімен өтелді, нәтижесінде жұмыссыздық деңгейі 2010 жылғы 1-тоқсанда алдын ала деректер бойынша 6,3% құрап, 0,1 пайыздық тармаққа төмендеді (21-график).

21-график

Нақты жұмыссыздық деңгейі, %

Дерек көзі: Қазақстан Республикасының Статистика агенттігі

2.3.2. Жалақы және өнімділік

2009 жылғы 2 және 3-тоқсандарда номиналдық жалақының өсу қарқыны баяулағаннан кейін 4-тоқсанда қарқын жылдамдады. 2008 жылғы тиісті кезеңнің көрсеткішімен салыстырғанда номиналдық көрсеткіште орташа айлық жалақы 12,1% өсті (2009 жылғы 3-тоқсанда – 8,7%).

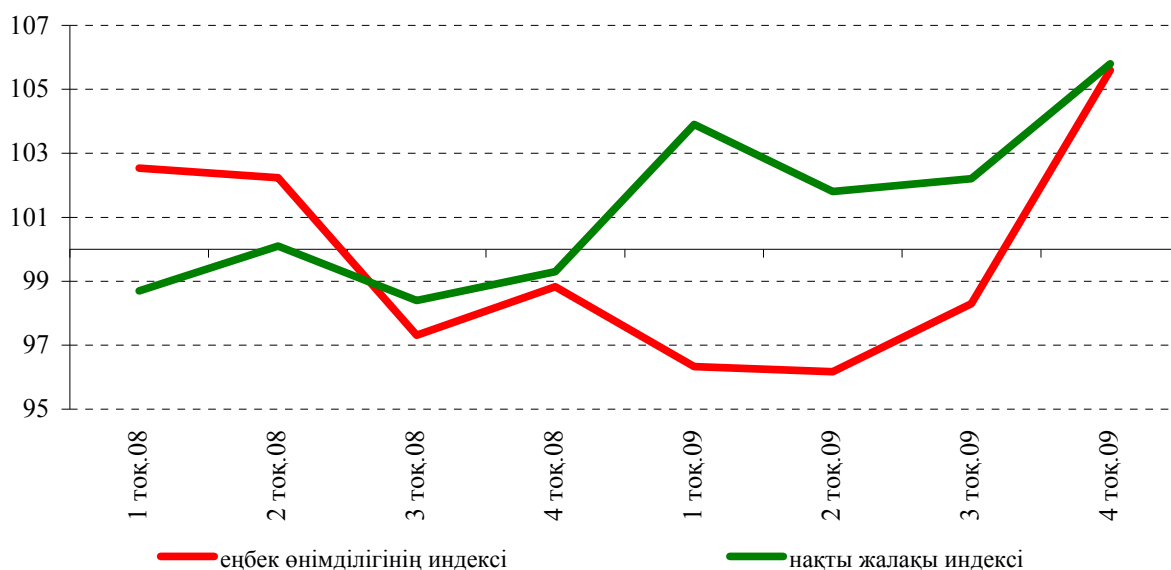
Инфляцияның төмен деңгейі, сондай-ақ желтоқсанда төлемдердің дәстүрлі өсуі 2009 жылғы 4-тоқсанда 2008 жылдың тиісті кезеңіне қатысты 5,8%-ға ұлғайған жалақының нақты көрсеткіште өсуіне себепші болды.

2010 жылғы ақпанда 2009 жылғы ақпандағымен салыстырғанда жалақы нақты көрсеткіште 7,3% өсті. Өсу, қонақүй бизнесін қоспағанда, экономиканың барлық салаларында байқалды, бұл ретте эксаумақтық ұйымдарда жалақы – 65,2%, құрылыста – 15,5%, кәсіби, ғылыми және техникалық қызметте – 12,7%, көлікте – 11,3%.

2010 жылғы ақпанда жалақының ең жоғары деңгейі қаржы және сақтандыру секторында, кәсіби, ғылыми және техникалық қызметте, тау-кен өнеркәсібінде, ең төменгі – ауыл шаруашылығында, орман және балық шаруашылығында, білім беруде, өнерде, ойын-сауық және демалыс, денсаулық сақтау салаларында қалыптасты.

2009 жылғы 4-тоқсанда ЖІӨ-нің айтарлықтай өсуі, сондай-ақ жұмыспен қамтылғандар санының өсуі мен жұмыссыздықтың төмендеуі Ұлттық Банктің бағалауы бойынша 2009 жылғы 4-тоқсанда еңбек өнімділігі индексінің 5,6% өсуіне алып келді (22-график).

22-график

**Еңбек өнімділігінің және нақты жалақының динамикасы
(өткен жылғы тиісті кезеңге %-бен)**

Дерек көзі: Қазақстан Республикасының Статистика агенттігінің деректері, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің есептері

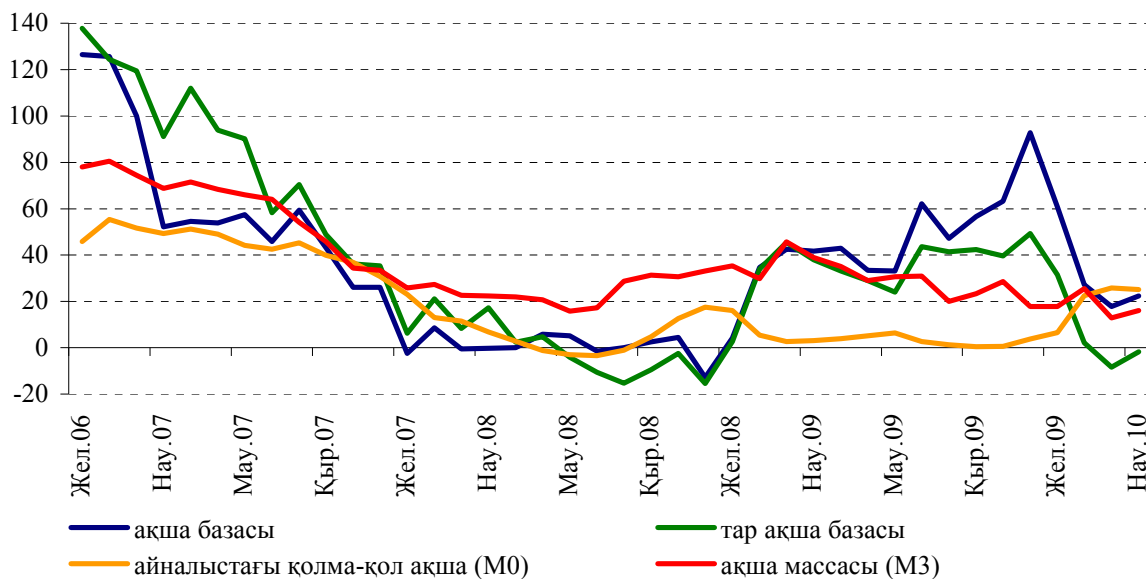
3. Ақша ұсынысы

3.1. Ақша агрегаттары

2010 жылғы 1-тоқсанда ақша агрегаттарының жылдық динамикасы (айналыстағы қолма-қол ақшаны қоспағанда) барынша сенімді өсу қарқынын көрсетті (23-график).

23-график

Ақша агрегаттарының динамикасы (өткен жылғы тиісті айға %-бен)

Дерек көзі: Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі

3.1.1. Ақша базасы

Ақша базасы 2010 жылғы 1-тоқсанда 11,6%-ға кеңейіп, 2010 жылғы наурыздың аяғында 2736,3 млрд. теңге болды. Тар ақша базасы 2010 жылғы 1-тоқсанда 2027,1 млрд. теңгеге дейін 3,3%-ға кеңейді.

2010 жылғы наурызда 2009 жылғы наурызбен салыстарғанда ақша базасы 22,3 кеңейді.

Ұлттық Банктің таза халықаралық резервтері 2010 жылғы наурызда 2009 жылғы наурызбен салыстырғанда 26,6 млрд. АҚШ долл. дейін 41,1%-ға өсті. Олардың құрылымында Үкіметтің сыртқы борышына қызмет көрсету жөніндегі операцияларға және екінші деңгейдегі банктердің Ұлттық Банктегі шетел валютасындағы корреспонденттік шоттарындағы қалдықтың төмендеуіне қарамастан ішкі валюта нарығында валюта сатып алу бойынша операциялар нәтижесінде валюталық қорлар және Үкіметтің Ұлттық Банктегі шоттарына валютаның түсуі ұлғайды. Сонымен қатар, алтындағы активтер өсті.

2010 жылғы наурызда 2009 жылғы наурызбен салыстырғанда Ұлттық Банктің таза ішкі активтері негізінен қысқа мерзімді ноталар бойынша банктер алдындағы міндеттемелердің біршама ұлғаюы есебінен қысқарды (қараңыз, 5. Ақша-кредит саясатының құралдары және операциялары).

Тар ақша базасы 2010 жылғы наурызда 2009 жылғы наурызбен салыстырғанда 1,7%-ға тарылды (2-кесте).

2-кесте

**Ұлттық Банк активтерінің және пассивтерінің өзгеру динамикасы
(өткен жылғы тиісті кезеңге %)**

	2 тоқ. 09	3 тоқ. 09	4 тоқ. 09	1 тоқ. 10
Таза халықаралық резервтер	-12,3	-8,7	14,2	41,1
Таза ішкі активтер	143,6	153,5	167,0	-634,7
Үкіметке таза талаптар	-108,1	-173,2	-902,5	-12,6
Қаржы ұйымдарына талаптар	231,8	188,6	184,3	-287,5
Қалған экономикаға талаптар	-4,1	в 443,4 раза	в 459,6 раза	в 421,1 раза
Басқа да таза ішкі активтер	-122,9	-254,2	-205,7	-7,9
Ақша базасы	33,1	56,6	60,7	22,3
Тар ақша базасы	24,0	42,4	31,5	-1,7

Дерек көзі: Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі

3.1.2. Ақша массасы

2010 жылғы 1-тоқсанда ақша массасы 7758,5 млрд. теңгеге дейін 5,0%-ға өсті. 2010 жылғы наурызда 2009 жылғы наурызбен салыстырғанда оның өсуі банк жүйесінің таза сыртқы активтерінің өсуі нәтижесінде 16,0%-ды құрады (3-кесте).

3-кесте

**Ақша массасы өзгерістерінің динамикасы
(өткен жылғы тиісті кезеңге %)**

	2 тоқ. 09	3 тоқ. 09	4 тоқ. 09	1 тоқ. 10
Таза сыртқы активтер	1439,7	99,4	170,4	121,3
Ішкі активтер	9,5	10,7	2,1	-10,3
Үкіметке талаптар	-80,9	-75,4	-58,0	506,1
Экономикаға талаптар	17,7	16,7	10,4	5,3
Басқа да таза ішкі активтер	-48,9	-40,5	-42,8	-30,9
Ақша массасы	30,6	23,3	17,9	16,0
Айналыстағы қолма-қол ақша	6,4	0,4	6,5	25,1
Резиденттердің депозиттері	34,8	26,9	19,7	14,9

Дерек көзі: Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі

Банк жүйесінің таза сыртқы активтері құрылымында 2010 жылғы наурызда 2009 жылғы наурызбен салыстырғанда банктердің және сол сияқты Ұлттық Банктің таза сыртқы активтері өсті. Банктердің таза сыртқы активтерінің өсуіне негізінен банктердің резидент еместер алдындағы міндеттемелерінің төмендеуі себепші болды.

2010 жылғы наурызда 2009 жылғы наурызбен салыстырғанда экономикаға кредиттеу көлемінің, Үкіметке таза талаптардың өсуіне қарамастан, банк жүйесінің басқа да таза ішкі активтерінің өсуімен қамтамасыз етілген банк жүйесінің ішкі активтерінің төмендеуі болды.

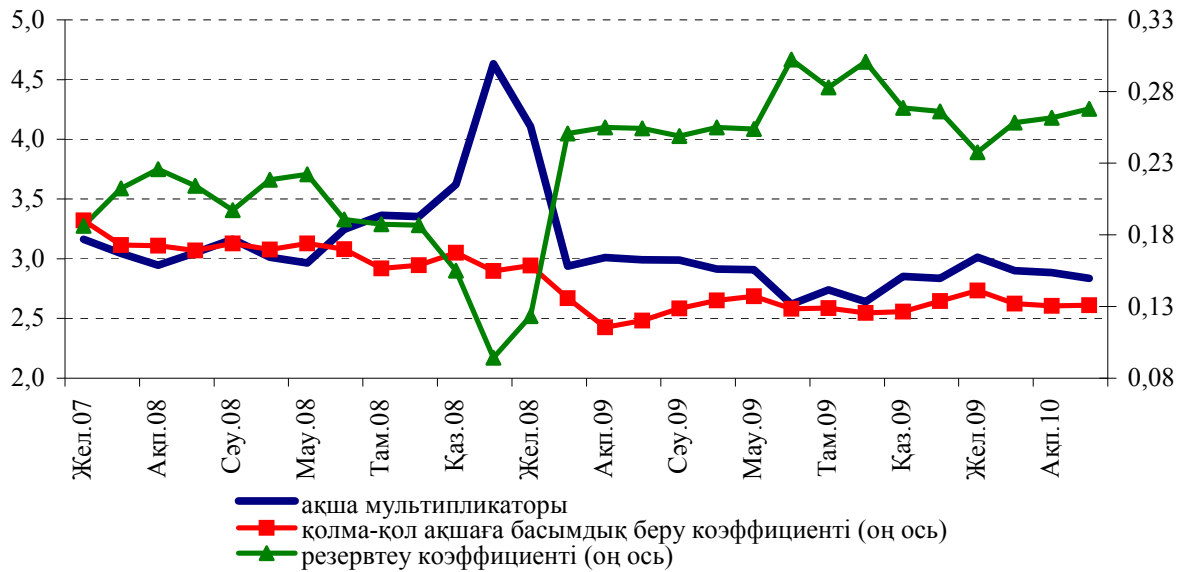
Ақша массасының негізгі құрамдас бөліктерінің динамикасын талдау резиденттердің банк жүйесіндегі депозиттерінің айналыстағы қолма-қол ақшаның өсу қарқынымен салыстырғанда қарқынды өсуін көрсетті. Нәтижесінде ақша массасы

құрылымындағы резиденттер депозиттерінің үлесі 2009 жылғы наурыздағы 89,3%-дан 2010 жылғы наурыздың қорытындысы бойынша 88,4%-ға дейін ұлғайды.

Ақша мультипликаторы ақша массасының өсу қарқынымен салыстырғанда ақша базасының кеңеюінің қарқынды өсуі нәтижесінде 2009 жылғы наурыздағы 2,99-дан 2010 жылғы наурызда 2,84-ке дейін төмендеді. Оған депозиттердің өсуімен салыстырғанда айналыстағы қолма-қол ақшаның анағұрлым жоғары қарқынмен өсуіне негізделген қолма-қол ақшаға басымдық беру коэффициентінің төмендеуіне қарамастан, банктердің айтарлықтай артық резервтерді жинақтауына байланысты резервтеу коэффициентінің көтерілуі себепші болды (24-график).

24-график

Ақша мультипликаторының және оның құрамдас бөліктерінің динамикасы

Дерек көзі: Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі

3.1.3. Айналыстағы қолма-қол ақша

Айналыстағы қолма-қол ақша көлемі 2010 жылғы 1-тоқсанда 898,2 млрд. теңгеге дейін 1,7%-ға төмендеді. Тауарларды, қызмет көрсетулерді және орындалған жұмыстарды сатудан нетто-түсімдердің, валютаны сатудан нетто-түсімдердің, жеке және заңды тұлғаларға берілген заемдардан нетто-түсімдердің, жеке тұлғалардың мерзімді салымдарынан нетто-түсімдердің өсуі айналыстағы қолма-қол ақшаның төмендеуінің негізгі себебі болып табылды. Бұл ретте көрсетілген факторлардың әсер етуі 2010 жылғы 1-тоқсанда тіркелген жалақы бойынша нетто-берулердің өсуімен бейтараптандырылған жоқ.

Айналыстағы қолма-қол ақша 2010 жылғы наурызда 2009 жылғы наурызбен салыстырғанда 25,1 ұлғайды. Бұл қолма-қол ақшаның өсуін қамтамасыз ететін факторлар ықпалының (жалақы, зейнетақы және жәрдемақылар беру және өсуі) олардың азаюына себепші болатын факторлардың ықпалынан (айырбастау пункттерінің қолма-қол шетел валютасын сату көлемінің ұлғаюы, депозиттердегі қалдықтардың өсуі, тауарларды, жұмыстарды және қызмет көрсетулерді сатудан түсімдер және басқалар) басым болғанын растайды.

2010 жылғы 1-тоқсанда 2009 жылғы 1-тоқсанмен салыстырғанда банктердің кассаларынан қолма-қол ақшаны беру 2381,5 млрд. теңгеге дейін 5,2% өсті, банктердің

кассаларына түскен түсім 2256,4 млрд. теңгеге дейін 2,2% қысқарды. Нәтижесінде банктердің кассаларынан нетто-беру 125,1 млрд. теңгені құрады.

3.2. Қаржы нарығы

3.2.1. Резиденттердің депозиттері

Резиденттердің депозиттері 2010 жылғы наурыздың аяғында 2010 жылғы 1-тоқсанда 6,0%-ға ұлғайып, 6 860,3 млрд. теңгені құрады. Заңды тұлғалардың салымдары 7,6%-ға, жеке тұлғалардың салымдары 2,1%-ға ұлғайды.

2009 жылдың тиісті айымен салыстырғанда резиденттердің депозиттік ұйымдардағы депозиттерінің жалпы көлемі 2010 жылғы наурызда 14,9%-ға өсті. Бұл ретте заңды тұлғалардың депозиттеріне қатысты өсудің баяулау үдерісі байқалды, ал жеке тұлғалар салымдарының динамикасы 2010 жылғы 1-тоқсанда аздап бәсеңдей отырып, жеделдету үрдісімен сипатталды. Бүкіл 2010 жыл бойы шетел валютасындағы депозиттер теңгедегі салымдарға қарағанда неғұрлым жоғары қарқынмен өсті, алайда 2010 жылғы 1-тоқсанда бұл үрдіс қарама-қарсы жағына қарай өзгерді (4-кесте).

4-кесте

Резиденттер депозиттерінің өзгеру динамикасы (өткен жылғы тиісті кезеңге %)

	2 тоқ.09	3 тоқ.09	4 тоқ.09	1 тоқ.10
Резиденттердің депозиттері	34,8	26,9	19,7	14,9
<i>Халықтың депозиттері</i>	<i>10,6</i>	<i>20,7</i>	<i>28,5</i>	<i>21,8</i>
Аударылатын депозиттер	5,4	23,0	36,3	25,3
ұлттық валютада	3,7	10,5	14,0	31,0
шетел валютасында	17,2	106,6	177,1	-3,0
Басқа депозиттер	11,3	20,4	27,5	21,4
ұлттық валютада	-30,0	-29,8	-7,2	61,9
шетел валютасында	75,7	106,0	70,0	0,3
Банктік емес заңды тұлғалардың депозиттері	46,7	29,6	16,3	12,4
Аударылатын депозиттер	95,4	79,2	64,5	12,7
ұлттық валютада	70,7	44,7	41,4	14,5
шетел валютасында	195,3	202,9	152,7	8,0
Басқа депозиттер	18,9	2,7	-4,4	12,1
ұлттық валютада	-2,5	-14,6	-12,3	48,2
шетел валютасында	49,7	22,7	8,0	-17,0

Дерек көзі: Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі

Мемлекеттің қаржы тұрақтылығын қолдау жөніндегі шаралары халықтың банк жүйесіне деген сенімін жоғары деңгейін ұстап отыр, бұл жеке тұлғалардың депозиттік базасының тұрақты өсу себебі болды. Өз кезегінде, жаңа бюджет жылының басталуы және Қазақстан экономикасының тұрақтануы дағдарысқа қарсы шараларды іске асыру шеңберінде келіп түскен қаражат көлемінің төмендеуіне себепші болып, бұл заңды тұлғалардың депозиттерінің өсуіне бәсеңдететін ықпал көрсетті.

2010 жылғы наурызда банктік емес заңды тұлғалардың теңгедегі мерзімдік депозиттері бойынша орташа алынған сыйақы ставкасы 3,9% (2009 жылғы наурызда – 5,5%), ал жеке тұлғалардың депозиттері бойынша – 10,3%-ды (10,0%) құрады.

3.2.2. Экономикаға кредиттер

2010 жылғы 1-тоқсанда банктердің экономикаға кредиттері бойынша борыштың жалпы сомасы 7 600,6 млрд. теңгеге дейін 0,6% төмендеді. Бұл ретте халыққа кредиттер 3,5%-ға азайды, заңды тұлғаларға кредиттер 0,6%-ға өсті.

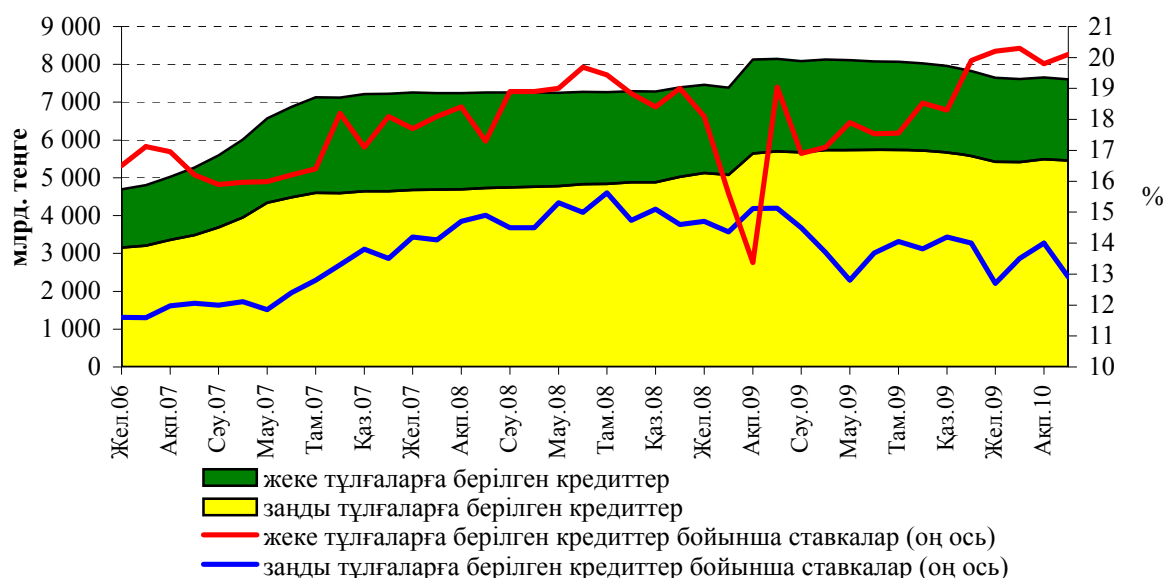
2009 жылғы наурызға қатынасы бойынша кредиттеу көлемі 6,7%-ға төмендеді, оның ішінде заңды тұлғаларға кредиттер 4,3%-ды, жеке тұлғаларға кредиттер 12,1%-ға азайды.

Заңды тұлғаларға берілген кредиттер бойынша орташа алынған ставка 2010 жылғы наурызда 2009 жылғы наурызбен салыстырғанда 15,2%-дан 12,9%-ға дейін төмендеді, бұл ретте ставкалар өлшемдерінің төмендеуі валюта түрлері бойынша және сол сияқты кредиттеу мерзімдері бойынша байқалды.

Жеке тұлғаларға берілген кредиттер бойынша орташа алынған ставка 2010 жылғы наурызда 19,0%-дан 20,1%-ға көтерілді, бұған ұлттық және шетел валютасымен берілген қысқа мерзімді кредиттер бойынша ставкалардың өсуі себепші болды (25-график).

25-график

Экономикаға кредиттер және олар бойынша сыйақы ставкаларының динамикасы

Дерек көзі: Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі

Кредиттер құрылымында берешектің негізгі көлемі айналым құрал-жабдықтарын сатып алуға, жаңа құрылысқа және қайта жаңартуға, сондай-ақ басқа да мақсаттарға, негізінен, бұрын берілген кредиттерді қайта қаржыландыруға берілген кредиттерге тиесілі.

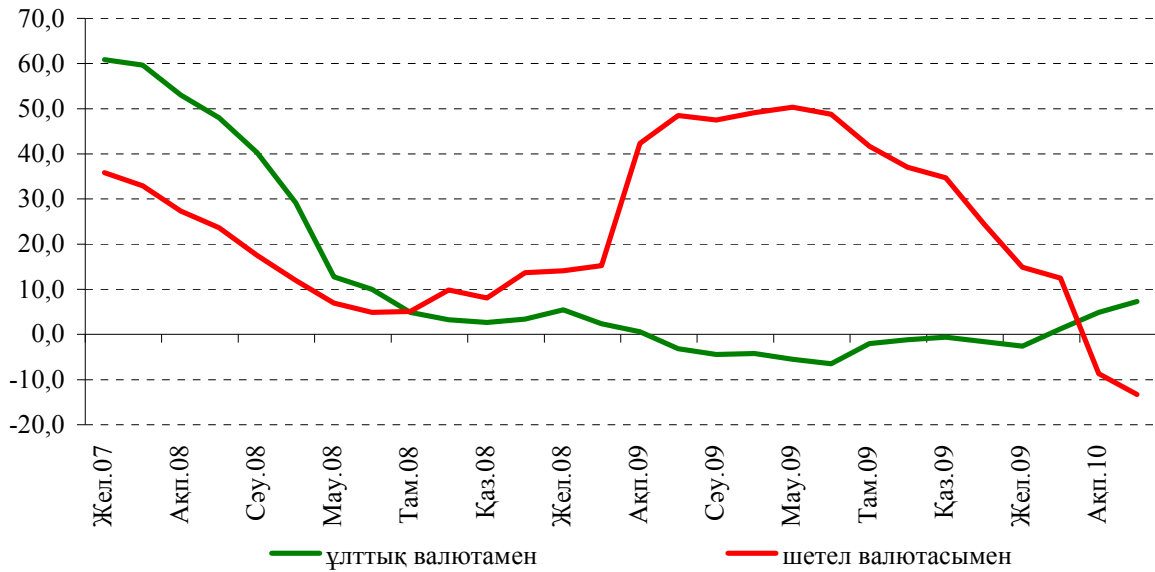
Салалар бойынша алғанда банктердің кредиттері бойынша айтарлықтай берешек өндірістік емес салаға және жеке қызметке (40,1%), саудаға (23,3%), құрылысқа (19,5%), өнеркәсіпке (9,6%) тиесілі.

– Заңды тұлғаларға кредиттер

Заңды тұлғаларға кредиттер көлемі 2010 жылғы наурызда 2009 жылғы осындай кезеңмен салыстырғанда 4,3%-ға төмендеді. Заңды тұлғалардың ұлттық валютадағы кредиттері жылдық көрсетумен 7,3%-ға өсті, шетел валютасындағы кредиттер 13,3%-ға төмендеді (26-26-график).

26-график

**Заңды тұлғаларға берілген кредиттер динамикасы
(өткен жылғы тиісті кезеңге %)**

Дерек көзі: Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі

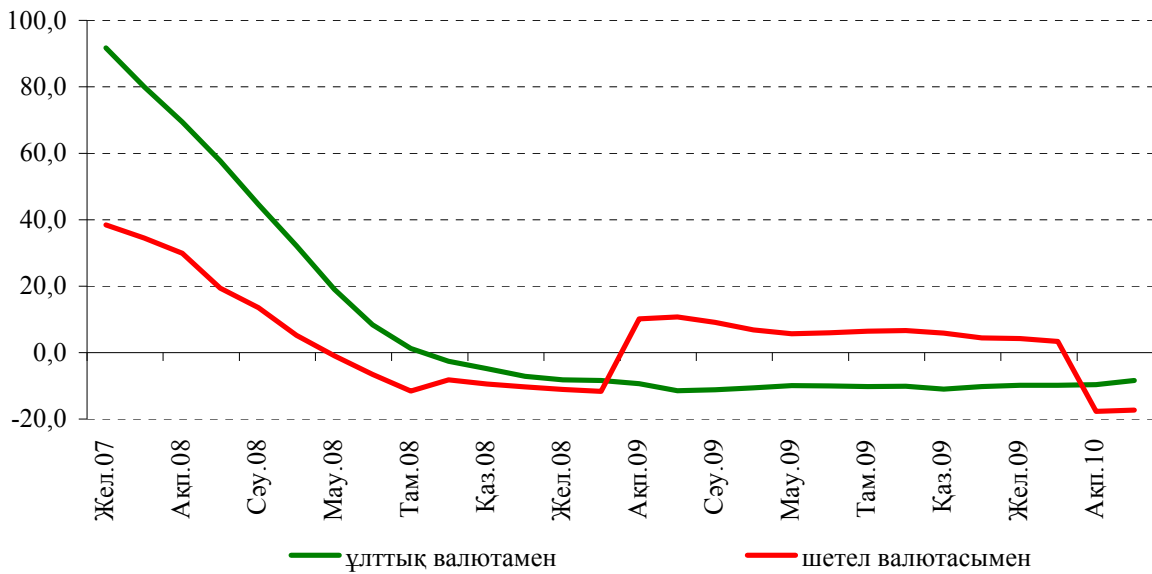
2010 жылғы наурыздың аяғында заңды тұлғаларды кредиттеудің жалпы көлеміндегі орта және ұзақ мерзімді кредиттердің үлесі 78,7%-ды құрады (2009 жылғы наурызда – 73,6%).

– Халыққа кредиттер

2010 жылғы наурызда 2009 жылғы осындай кезеңмен салыстырғанда жеке тұлғаларға кредиттердің көлемі 12,1%-ға төмендеді. Халыққа кредиттер құрылымында ұлттық валютадағы кредиттер 8,4%-ға, ал шетел валютасында 17,3%-ға төмендеуді көрсетті (27-27-график).

27-график

**Халыққа берілген кредиттер динамикасы
(өткен жылғы тиісті кезеңге, %-бен)**

Дерек көзі: Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі

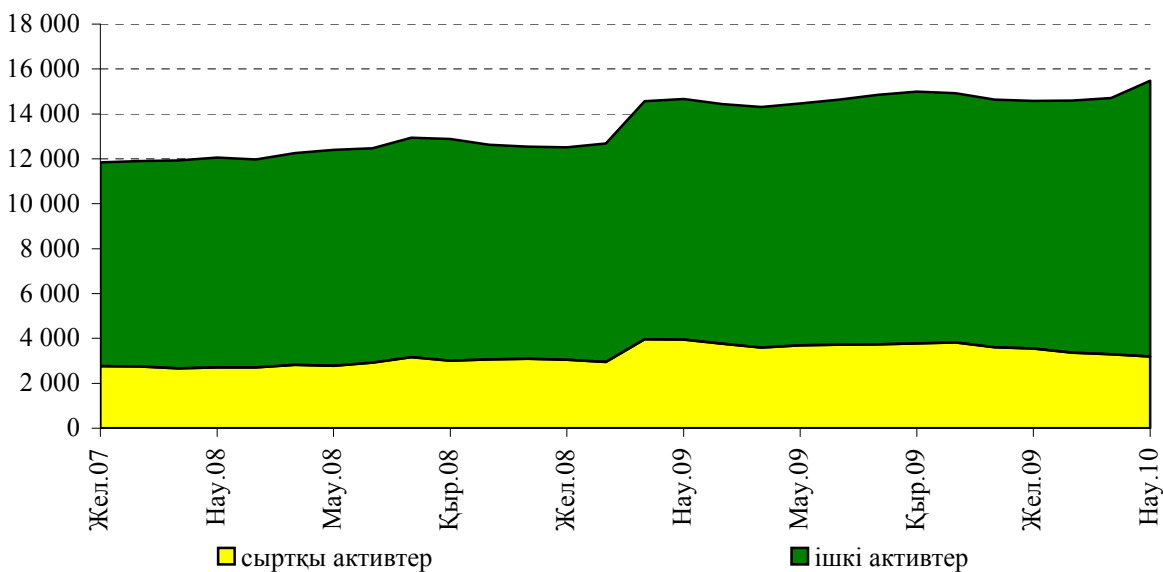
3.2.3. Банкердің активтері және міндеттемелері

– Активтер

2010 жылғы 1-тоқсанда банкер активтерінің монетарлық шолуға сәйкес есептелген мөлшері 15,5 трлн. теңгеге дейін 6,1%-ға төмендеді. Банкердің активтері жылдық көрсетумен (2010 жылғы наурызда 2009 жылғы наурызбен салыстырғанда) 5,5%-ға өсті (28-график).

28-график

Банкер активтерінің динамикасы, млрд. тенге

Дерек көзі: Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі

2010 жылғы наурыздың аяғында банктердің сыртқы активтері активтердің жалпы көлемінің 20,6% иеленді немесе 21,7 млрд. АҚШ долл. құрады. 2009 жылғы желтоқсанмен салыстырғанда олар 10,2%-ға, ал 2009 жылғы наурызбен салыстырғанда 19,2%-ға төмендеді.

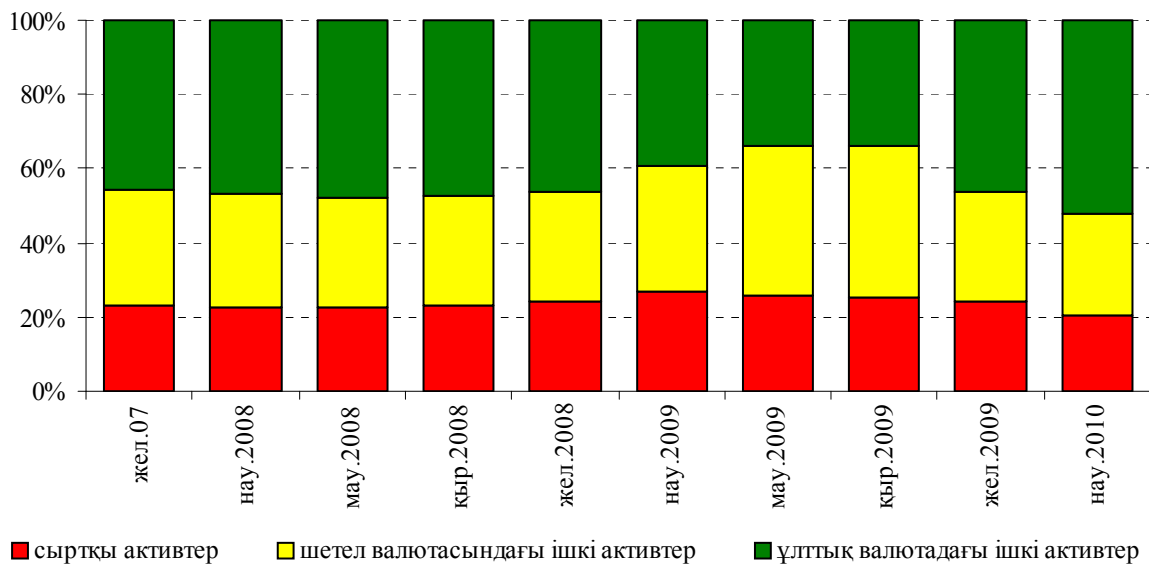
Сыртқы активтер құрылымында 2010 жылғы наурызда резидент еместерге берілген кредиттер 57,6%-ға (2009 жылғы желтоқсанда – 55,5%-ға), резидент еместерде орналастырылған депозиттер - 21,1%-ға (2009 жылғы желтоқсанда - 23,2%-ға), резидент еместердің бағалы қағаздары – 3,6%-ға (2009 жылғы желтоқсанда – 5,1%-ға) жетті.

2010 жылғы наурызда ішкі активтердің үлесіне 79,4% немесе 12,3 трлн. теңге тиесілі болды, оның ішінде ұлттық валютадағы ішкі активтер 65,4%-ды немесе 8,0 трлн. теңгені, шетел валютасымен – 34,6%-ды немесе 4,3 трлн. теңгені құрады (29-график).

2010 жылғы қаңтар-наурызда ішкі активтер 11,4%-ға ұлғайды, оның ішінде ұлттық валютадағы активтер 19,7%-ға өсті, шетел валютасындағы активтер 1,5%-ға төмендеді. 2009 жылғы наурызбен салыстырғанда осы көрсеткіштердің өсуі тиісінше 14,6%, 38,8% және -13,7%-ға жетті.

29-график

Банктер активтерінің құрылымы, %

Дерек көзі: Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі

2010 жылғы қаңтар-наурызда банктердің активтері сапасының нашарлауы жалғасты. Үмітсіз кредиттердің үлесі стандарттық кредиттер үлесінің (51,7%-дан 51,7%-ға дейін) және күмәнді кредиттер үлесінің (27,6%-дан 27,1%-ға дейін) қысқаруы кезінде 20,6%-дан 21,2%-ға дейін ұлғайды. Сонымен қатар, күмәнді кредиттер құрылымында активтердің сапасы неғұрлым төмен активтер жағына қарай ауысуы байқалды: 2 санат үлесі (2,4%-дан 3,0% дейін) және 2 санат үлесі (1,4%-дан 1,9% дейін) өсті. Бұл банктер активтері сапасының одан әрі төмендеу қаупінің сақталып отырғандығын көрсетеді.

Кредит тәуекелінің жоғары деңгейі және кредит портфелі сапасының төмендеуі Қазақстан банк жүйесінің әлсіз жағы болып қалып отыр. Бұл ретте Қазақстан банктерінің кредиттік портфелінің сапасы нашарлады. Бұл ретте жұмыс істемейтін

кредиттердің басым бөлігі өз міндеттемелерін қайта құрылымдау барысында тұрған банктерге тиесілі.

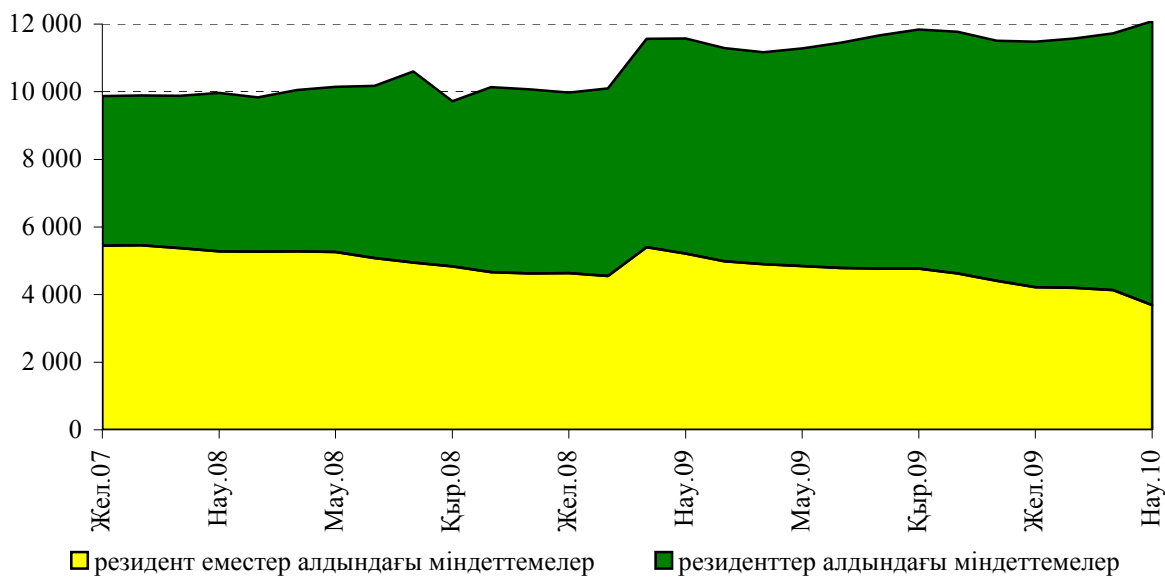
Сонымен қатар, оң жағдай 2010 жылғы наурызда «Al-Hilal» ислам банкі» АҚ ислам банкінің ашылуы болып табылды, бұл банк секторының жиынтық активтерінің ұлғаюына мүмкіндік жасады.

– **Міндеттемелер**

2010 жылғы 1-тоқсанда банктердің монетарлық шолуға сәйкес есептелген міндеттемелерінің жалпы сомасы 5,3%-ға өсті және наурыздың аяғында 12,1 трлн. теңгені құрады. 2010 жылғы наурызда 2009 жылғы наурызбен салыстырғанда банктердің міндеттемелері 4,4% өсті (30-график).

30-график

Банктер міндеттемелерінің динамикасы, млрд. тенге

Дерек көзі: Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі

Банктердің резидент еместер алдындағы міндеттемелері 2010 жылғы наурызда 2009 жылғы наурызбен салыстырғанда 25,1 млрд. АҚШ долларына дейін 12,5% төмендеді. Банктердің міндеттемелері 2009 жылдың тиісті айына 29,2%-ға қысқарды. 2010 жылғы наурыздың аяғында олар банктердің міндеттемелері көлемінің 30,5%-ын иеленді.

Банктердің 2010 жылғы наурыздағы резиденттер емес алдындағы міндеттемелерінің құрылымында резидент еместердің депозиттері бойынша міндеттемелер 2009 жылғы желтоқсандағы 12,0%-дан 15,3%-ға дейін, бағалы қағаздар бойынша міндеттемелер 9,4%-дан 29,4%-ға дейін көтерілді. Резидент еместерден алынған кредиттер керісінше, 2009 жылғы желтоқсандағы 75,4%-дан 52,6%-ға дейін төмендеді.

2009 жылғы қаңтар-наурызда резиденттер алдындағы міндеттемелер 8,4 трлн. теңгеге дейін 15,6% ұлғайды, оның ішінде ұлттық валютадағы міндеттемелер 5,7 трлн. теңгеге дейін 27,6% ұлғайды, шетел валютасындағы міндеттемелер 2,7 трлн. теңгеге дейін 27,6% төмендеді. Осы көрсеткіштердің өсуі 2009 жылдың тиісті айына 32,0%, 60,5% және -3,9% құрады (31-график).

2010 жылғы наурыздың аяғында резиденттер алдындағы міндеттемелер құрылымында мемлекеттік қаржылық емес ұйымдардың аударылған және басқа

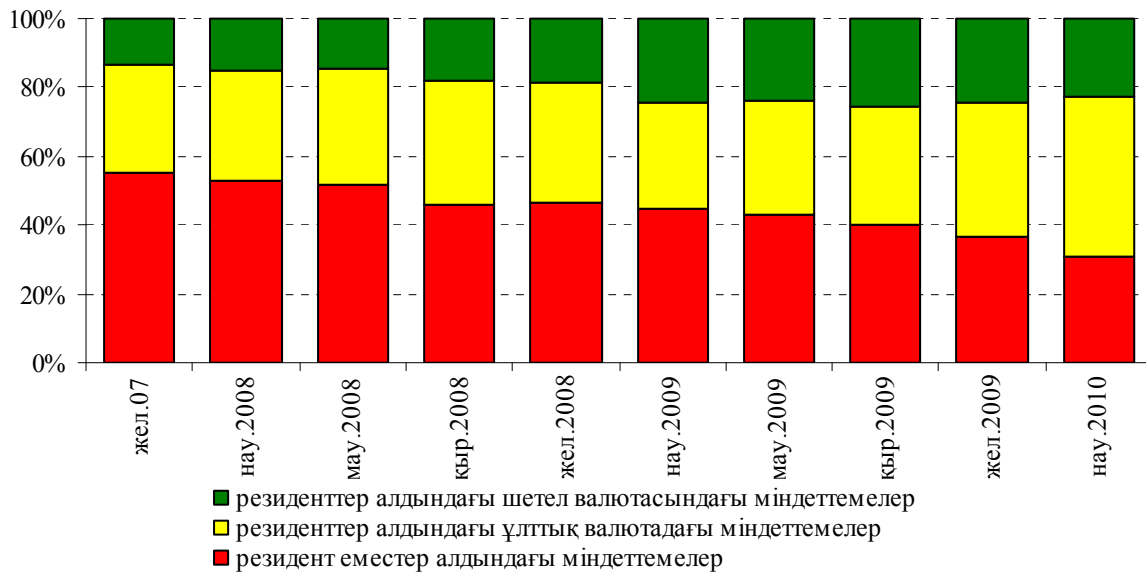
депозиттердің үлесі 19,8%-ға дейін төмендеді (2009 желтоқсанда – 21,0%). Мемлекеттік емес қаржылық емес ұйымдардың депозиттеріне тиесілі үлес осы кезеңде 26,8%-дан 25,8%-ға дейін, ал үй шаруашылығының үлесі 26,1%-дан 23,3%-ға дейін төмендеді.

Осылайша, әлемдік қаржы-экономикалық тұрақсыздықтың салдары банк секторының дамуына өзінің теріс ықпал етуін 2010 жылғы 1-тоқсанда әлсіретті.

Тұтастай алғанда, банк секторын тұрақтандыру жөніндегі іске асырылған кешенді шаралар нәтижесінде банктердің резидент еместер алдында міндеттемелері кезең-кезең бойынша төмендеді, олардың жиынтық міндеттемелердегі үлесі 2010 жылдың басындағы 36,8%-дан төмендей отырып, 2010 жылғы наурыздың аяғында 30,6%-ды құрады.

31-график

Банктер міндеттемелерінің құрылымы, %

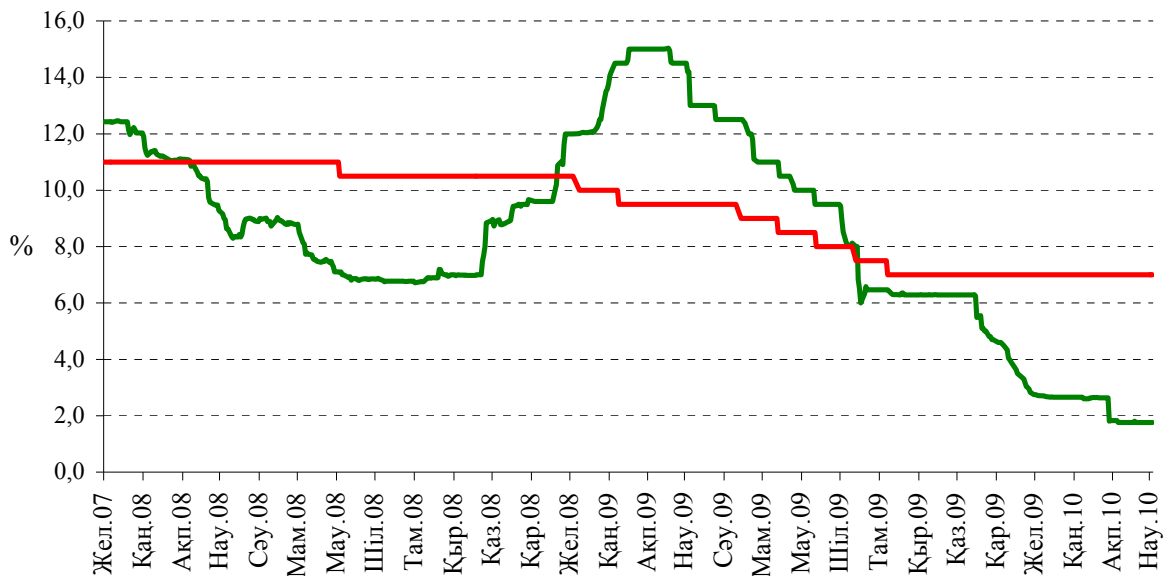
Дерек көзі: Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі

3.2.4. Қаржы нарығындағы ставкалар

2010 жылғы 1-тоқсанда банкаралық нарықта ставкалар деңгейінің төмендегені байқалды.

KazPrime индикаторы орта есеппен 2009 жылғы 4-тоқсандағы 5,15%-дан орта есеппен 2010 жылғы 1-тоқсанда 2,33%-ға дейін төмендеді. Бұл ретте 2009 жылғы желтоқсанның аяғында бұл индикатор 2,71%-ды, ал 2010 жылғы наурыздың аяғында 1,76%-ды құрады (32-график). Ақша нарығында ұсынылатын өтімділік көлемінің ұлғаюы KazPrime ставкалары төмендеуінің негізгі факторы табылады.

32-график

KazPrime индикаторының динамикасы және ресми қайта қаржыландыру ставкасы, %

Дерек көзі: Қазақстан Қор Биржасы, Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі

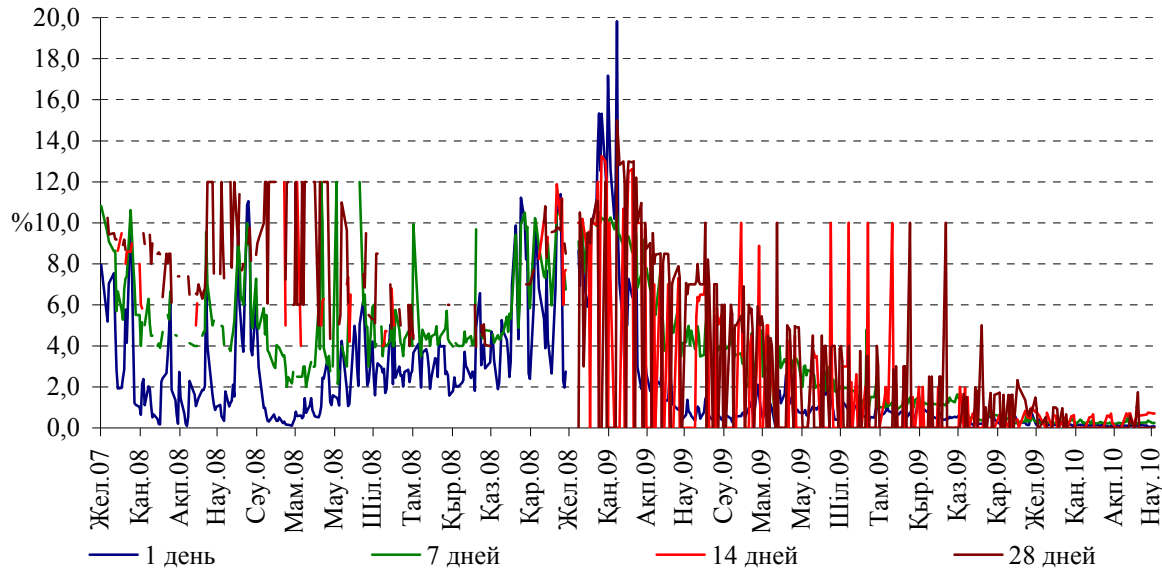
РЕПО операциялары бойынша ставкалар төмендеді.

Автоматты РЕПО секторында 1 күндік операциялар бойынша орташа алынған ставка 2010 жылғы 1-тоқсанда төмендеді және 0,12% (2009 жылғы 4-тоқсанда – 0,43%) болды. Бұл ретте оның ең көп деңгейі 0,29%, ал ең азы – 0,04% болды.

7 күндік РЕПО операциялары бойынша ставкалардың ауытқулары 2010 жылғы 1-тоқсанда 0,20%-дан 0,50%-ға дейінгі (орташа алынған ставка 0,25% болды), 14 күндік РЕПО операциялары бойынша – 0,25%-дан 0,84%-ға дейінгі (орташа алынған ставка 0,44% болды), 28 күндік РЕПО операциялары бойынша – 0,52%-дан 1,73%-ға дейінгі (орташа алынған ставка 1,38% болды) диапазонда өтті (3333-график).

33-график

РЕПО операциялары бойынша ставкалар динамикасы, %

Дерек көзі: Қазақстан Қор Биржасы

Ақша нарығында ставкалардың құбылмалылығы жоғары күйінде қалуда, бұл нарық сыйымдылығының аздығына, болмашы ғана тереңдігіне, кепіл құралдары санының жеткіліксіздігіне, нарыққа қатысушылардың төмен белсенділігіне байланысты. Алайда, өтімділікке қатысты жағдай жақсара бастады және ақша нарығында ставкалардың төмендеуі бірте-бірте тұрақтану туралы айтуға мүмкіндік береді.

2010 жылғы 1-тоқсанда автоматты РЕПО секторында мәмілелер көлемі өткен тоқсанмен салыстырғанда 8,8%-ға және 2009 жылғы 1-тоқсанмен салыстырғанда 5,0%-ға ұлғайды. Бұл ретте 2009 жылғы 4-тоқсанмен салыстырғанда 1-күндік және 28-күндік РЕПО операциялары бойынша көлемдер қысқарды.

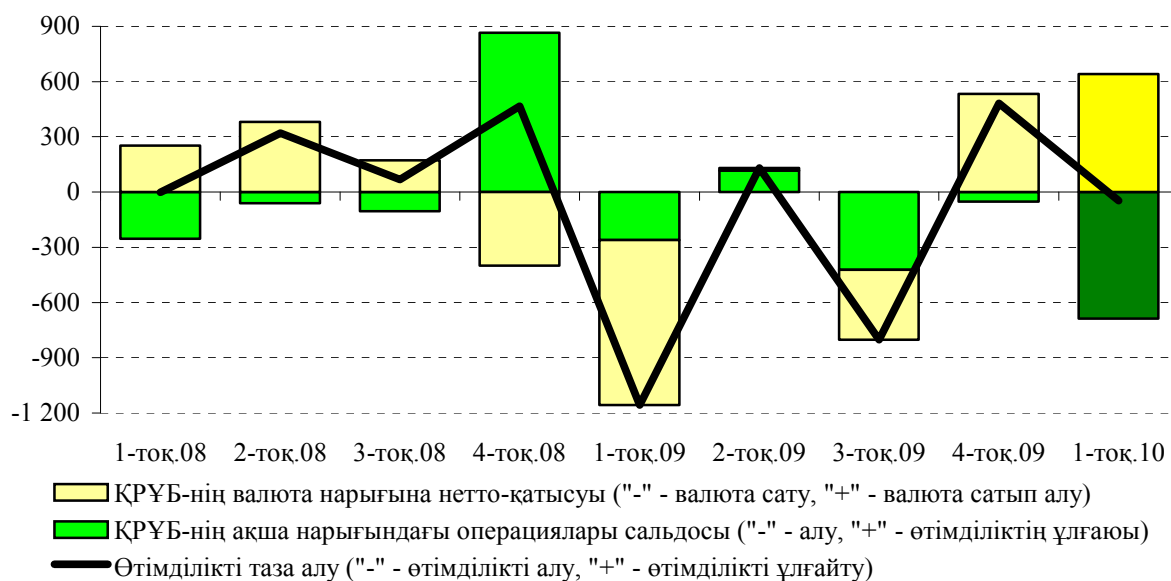
4. Ақша-кредит саясатының құралдары және операциялары

2010 жылғы 1-тоқсанда қаржы нарығындағы жағдай тұрақты болды, банктердің жеткілікті теңге өтімділігі болды.

2010 жылғы 1-тоқсанда негізінен ішкі валюта нарығында шетел валютасын сатып алу есебінен теңгелік өтімділікті алу Ұлттық Банктің қаржы нарығындағы операцияларының қорытындылары болып табылады (34-график).

34-график

Ұлттық Банктің ішкі нарықтағы операцияларының сальдосы, млрд. теңге

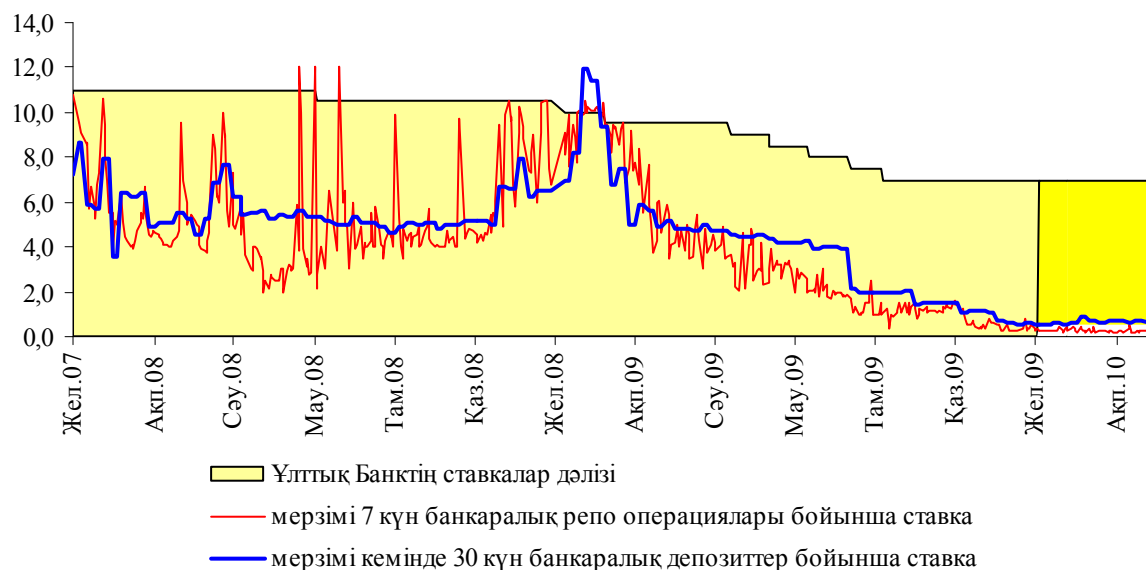
Дерек көзі: Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі

2010 жылғы 1-тоқсанда Ұлттық Банктің ставкалар дәлізі өзгерген жоқ. 2010 жылғы 1 қаңтардан бастап Ұлттық Банк Басқармасының шешімі бойынша ресми қайта қаржыландыру ставкасы бұрынғы деңгейде сақталды – 7,0%. Банктерден тартылатын депозиттер бойынша ставкалар өзгерген жоқ: 7 күндік депозиттер бойынша ставка 0,5%, 1 айлық депозиттер бойынша – 1,0% болды.

Қаржы нарығында өтімділікпен ахуалдың тұрақтануы ақша нарығындағы ставкалардың біртіндеп төмендеді. Орташа есеппен 2010 жылғы қаңтар-наурызда ставкалар деңгейі Ұлттық Банктің ставкалар дәлізінің төменгі шекарасына жақын болды. Мерзімі 30 күнге дейінгі банкаралық депозиттер бойынша орташа алынған ставка 2010 жылғы 1-тоқсанда 0,67% деңгейде қалыптасты. Мерзімі 7 күн банкаралық РЕПО операциялары бойынша орташа алынған ставка 0,25% болды (35-график).

35-график

Ұлттық Банк ставкалары дәлізінің шекаралары, %

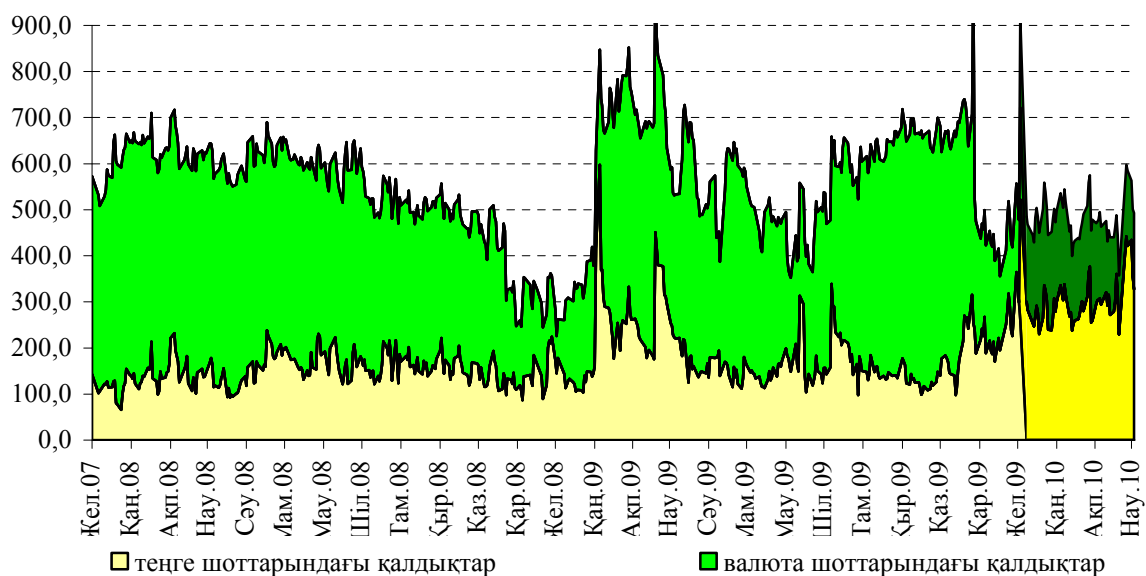

Дерек көзі: Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі

2010 жылғы 1-тоқсанда корреспонденттік шоттарындағы қалдықтарына қатысты тұрақты үрдісі байқалды. 2010 жылғы қаңтарда банктердің ұлттық валютамен корреспонденттік шоттарындағы қалдықтар ұлғайды, ақпанда олар біртіндеп төмендеді, ал наурызда қайтада өсу үрдісіне бет алды. Бұл ретте ұлттық валютамен корреспонденттік шоттардағы қалдықтар 2010 жылғы қаңтарда өткен жылғы желтоқсанмен салыстырғанда мүлдем өзгерген жоқ, олардың көлемі ақпанда ұлғайды, ал наурыздың аяғында олар 2009 жылғы желтоқсандағы деңгейден төмен түсті (36-график).

36-график

Банктердің Ұлттық Банктегі корреспонденттік шоттардағы қалдықтары, млрд. теңге

Дерек көзі: Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі

4.1. Ішкі валюта нарығындағы үстемдіктер

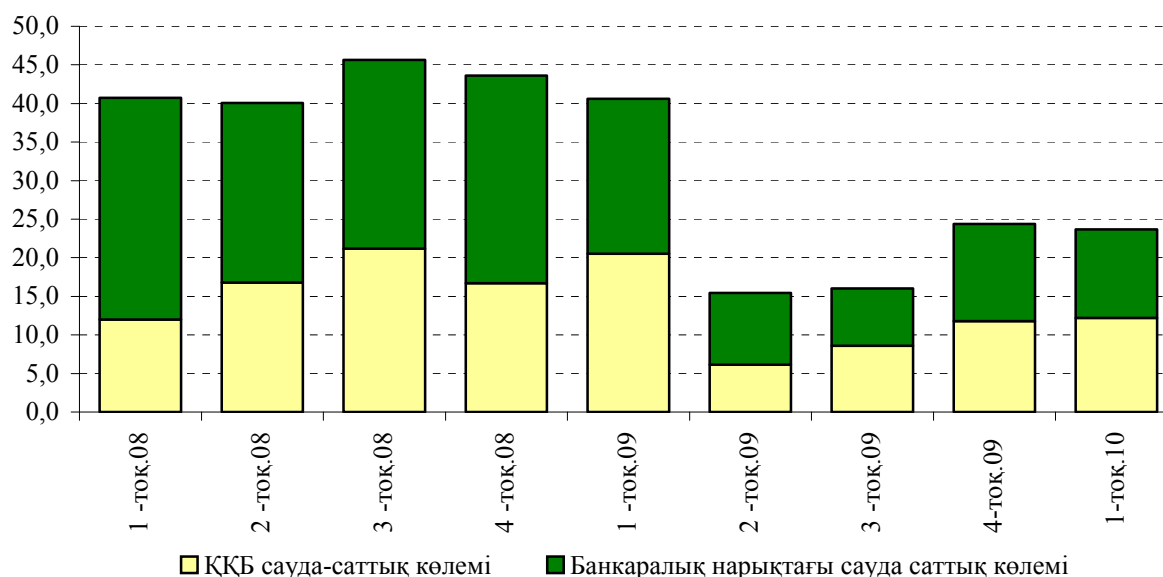
Ішкі валюта нарығындағы ахуал шетел валютасындағы ұсыныстың сұраныстың артуы жағдайларында қалыптасты.

2010 жылғы 1-тоқсанда Қазақстан қор биржасындағы валюта сегментіндегі және банкаралық валюта нарығындағы сауда-саттықтардың жалпы көлемі 2009 жылғы 4-тоқсанмен салыстырғанда (2,8%) төмендеп, 23,7 млрд. АҚШ долл. болды.

Қазақстан қор биржасындағы долларлық позициядағы биржалық сауда-саттықтар көлемі 2009 жылғы 4-тоқсанмен салыстырғанда 3,6%-ға артты және 12,2 млрд. АҚШ долл. болды (Қазақстан қор биржасындағы сауда-саттықтардың нетто-көлемі брутто-көлемнің 82% құрайды). Биржадан тыс валюта нарығындағы операциялардың көлемі 2010 жылғы 1-тоқсанда өткен тоқсанмен салыстырғанда 8,8% төмендеді және 11,5 млрд. АҚШ долл. болды (37-37-график).

37-график

Ішкі валюта нарығындағы сауда-саттық көлемі, млрд. АҚШ долл

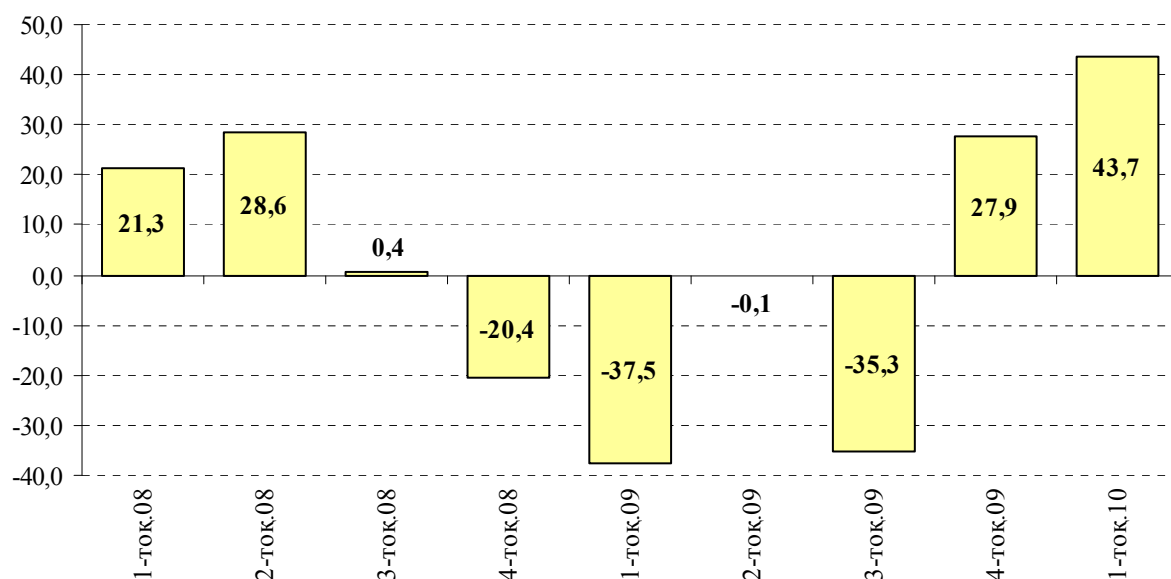

Дерек көзі: Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі

2010 жылғы 1-тоқсанның қорытындылары бойынша Ұлттық Банктің Қазақстан қор биржасындағы қатысу коэффициенті 43,7% болды (2009 жылғы 4-тоқсанда 27,9%-ға теңелді) (38-38-график). Осылайша, 2010 жылғы 1-тоқсанда Ұлттық Банк ішкі валюта нарығында шетел валютасын сатып алушы ретінде басым болды.

38-график

Ұлттық Банктің Қазақстан қор биржасындағы қатысу коэффиценті, %

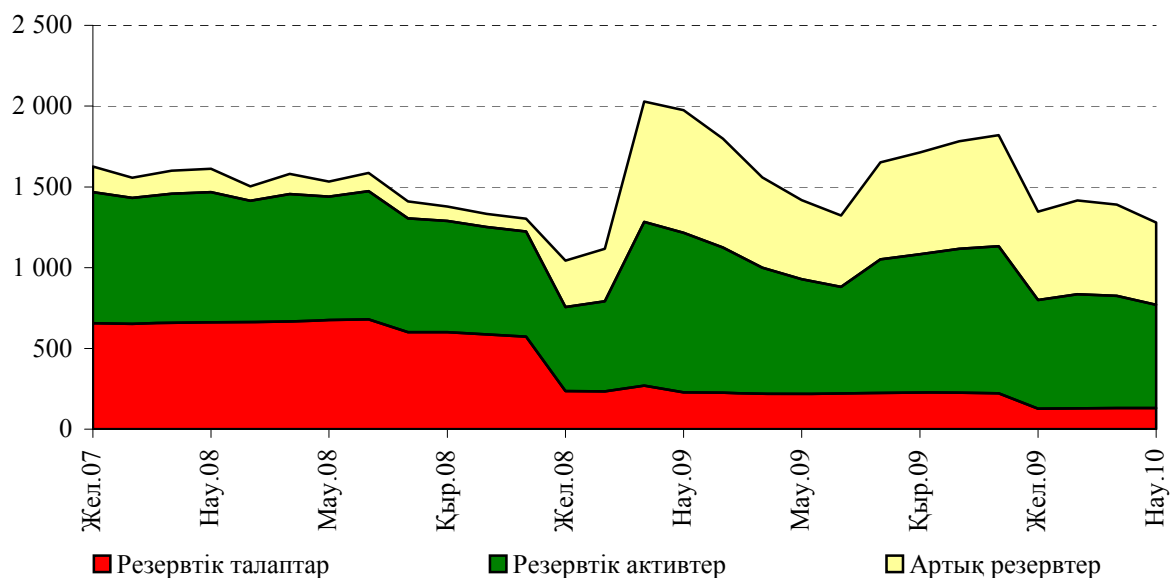
Дерек көзі: Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі

4.2. Ең төменгі резервтік талаптар

Орташа алғанда 2010 жылғы қаңтар-наурызда резервтік активтер резервтеудің қажетті көлемінен 5,4 есе асып түсті (2009 жылғы 4-тоқсанда – 4,5 есе) (39-график).

39-график

Ең төменгі резервтік талаптар нормативінің орындалуы, млрд. теңге

Дерек көзі: Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі

4.3. Ашық нарықтағы операциялар

2010 жылғы 1-тоқсанда банктер тарапынан Ұлттық Банктің қысқа мерзімді ноталарына сұраныс жоғары болып қалды. Банктердің Ұлттық Банктің құралдарында

өтімділіктің үлкен көлемін жинақтауына байланысты 2009 жылғы тамыздан бастап Ұлттық Банк 28-күндік ноталарды шығаруды тоқтатты.

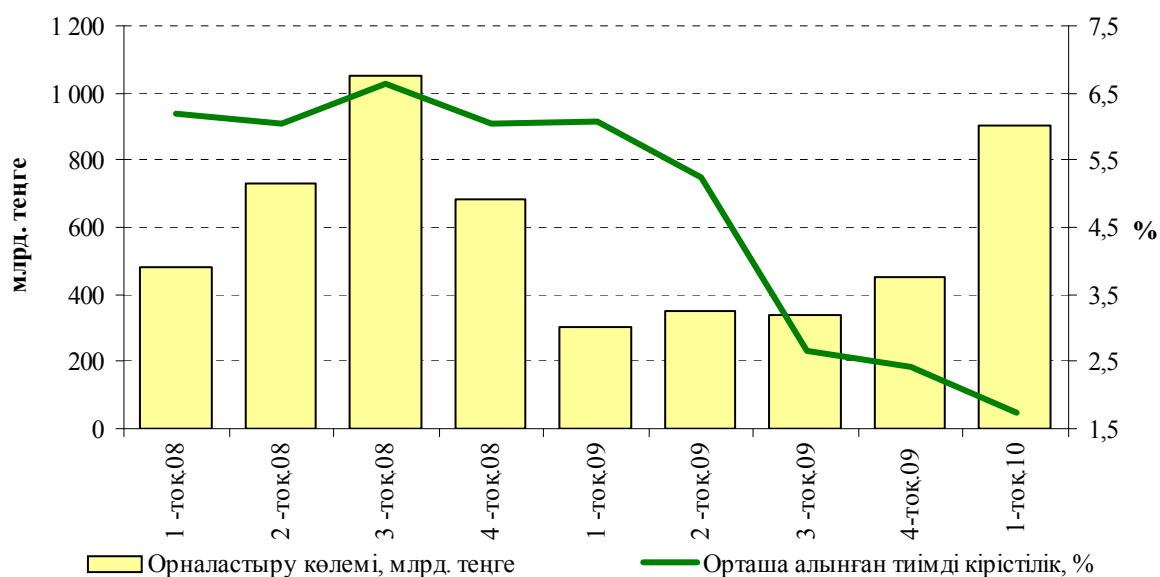
2010 жылғы қаңтарда-наурызда айналыс мерзімі 3 және 6 ай қысқа мерзімді ноталар шығарылды.

2010 жылғы 1-тоқсанда шығарылған қысқа мерзімді ноталардың көлемі 2009 жылғы 4-тоқсанмен салыстырғанда 2,0 есе ұлғайды және 901,9 млрд. теңге болды. Бұл мемлекеттік бағалы қағаздардың осы түрлерінің нарығына қатысушылардың жалпы сұранысы 95%-ға жуық болды. Орналастырылған ноталар бойынша орташа алынған кірістілік 2009 жылғы 4-тоқсанда 2,41%-дан 2010 жылғы 1-тоқсанда 1,73%-ға дейін төмендеді. (40-график).

2010 жылғы наурыздың аяғында айналыстағы қысқа мерзімді ноталардың көлемі 963,3 млрд. теңге болды, бұл 2009 жылғы желтоқсанның аяғындағы көлемнен 2,0 есе көп (41-график).

40-график

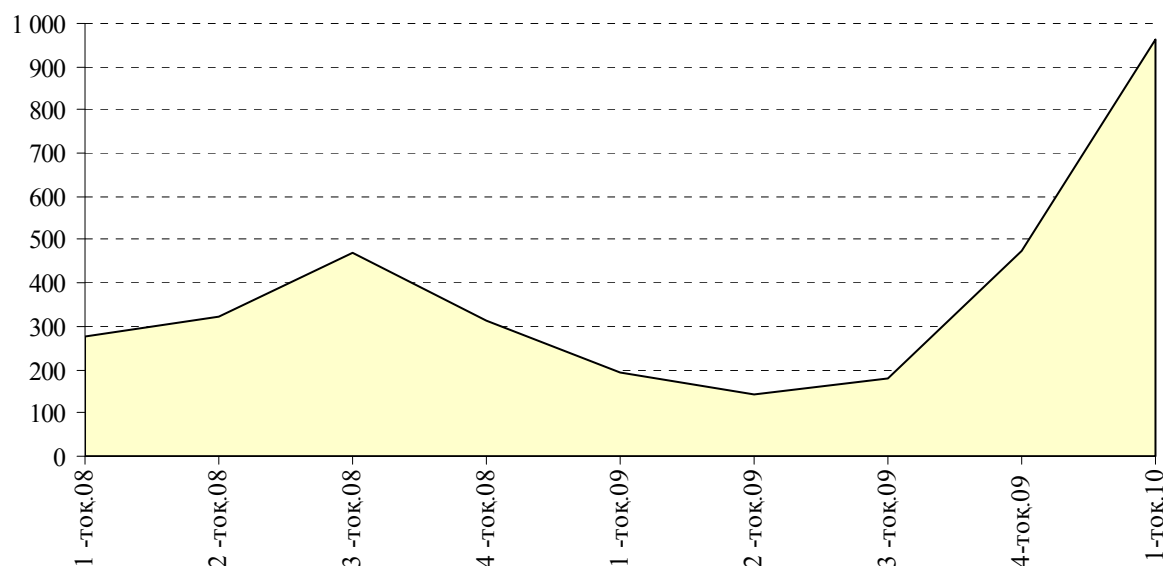
Орналастырылған қысқа мерзімді ноталардың көлемі және олар бойынша кірістілік (кезең үшін)

Дерек көзі: Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі

41-график

Айналыстағы қысқа мерзімді ноталар, млрд. теңге (кезең аяғында)

Дерек көзі: Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі

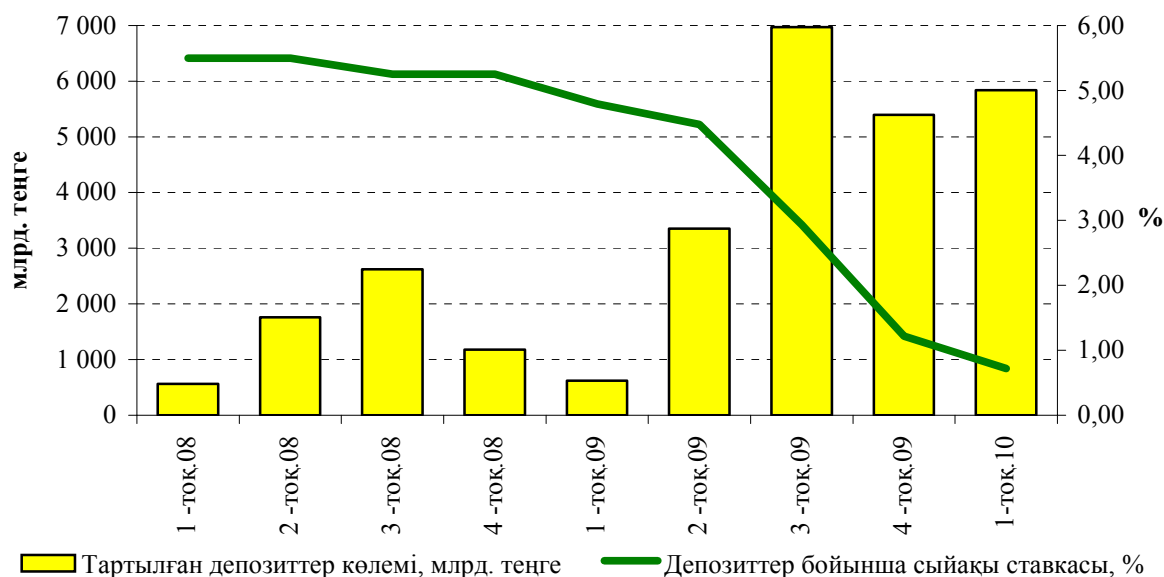
4.4. Тұрақты механизмдер

2010 жылғы 1-тоқсанда өткен тоқсанмен салыстырғанда банктердің Ұлттық Банктегі депозиттерінің көлемі біршама ұлғайды. Тарту көлемі жоғары болып қалды: ай сайын орташа алғанда 1,9 трлн. теңгеден астам сомаға депозиттер тартылды. Тұтастай алғанда, 2010 жылғы қаңтар-наурызда 5841,5 млрд. теңге сомаға депозиттер тартылды, бұл 2009 жылғы 4-тоқсандағы көлемнен 8,2% көп және 2009 жылғы 1-тоқсандағы көлемнен 9,4 есе көп.

Депозиттер бойынша сыйақының орташа ставкасы 2009 жылғы 4-тоқсандағы 1,21%-дан 2010 жылғы 1-тоқсанда 0,72%-ға дейін төмендеді (42-график).

42-график

Ұлттық Банк тартқан депозиттер бойынша сыйақы көлемі және ставкалары (кезең ішінде)

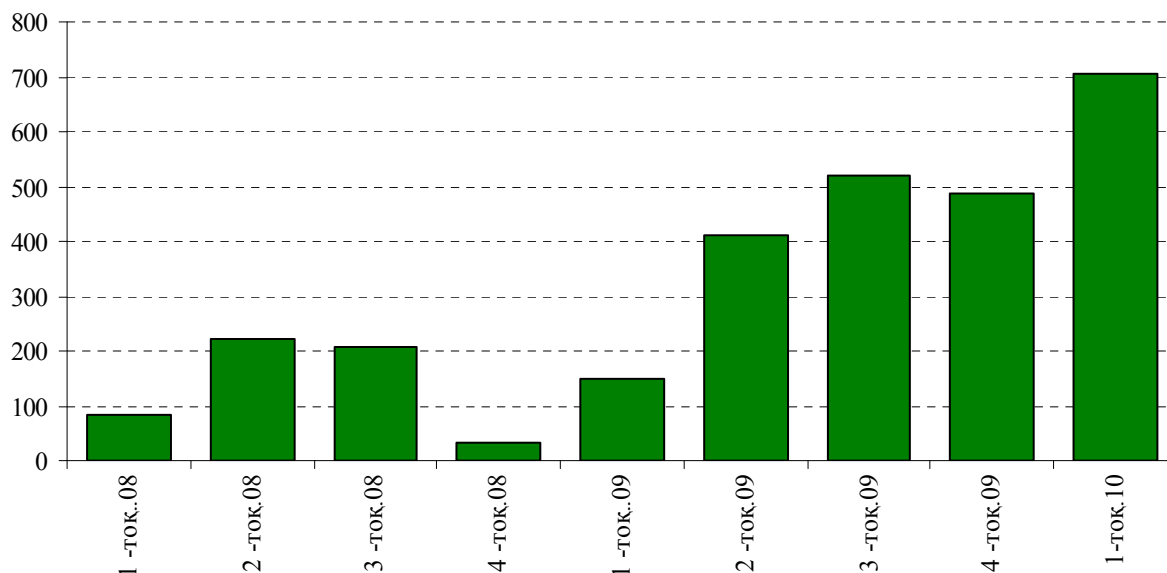

Дерек көзі: Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі

Депозиттерді тарту көлемінің өсуі олар бойынша Ұлттық Банктің өтелмеген міндеттемелері 44,0%-ға, 2009 жылғы желтоқсанмен салыстырғанда 2010 жылғы наурыздағы 704,0 млрд. теңгеге дейін ұлғайды (43-график).

43-график

Ұлттық Банктің банктерден тартқан депозиттер бойынша өтелмеген міндеттемелерінің көлемі, млрд.тенге (кезең аяғында)

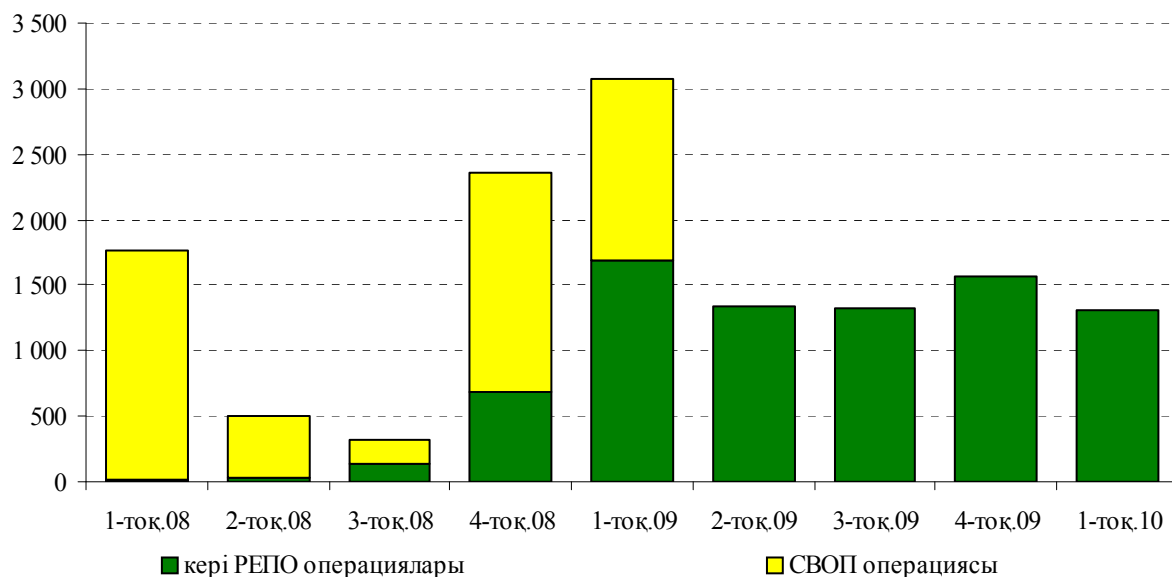
Дерек көзі Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі

Айықтыру операцияларды жүргізуден басқа Ұлттық Банк 2010 жылғы 1-тоқсанда кері РЕПО операцияларын жүргізу арқылы қайта қаржыландыру заемдарын

банк секторына ұсынуды жалғастырды. Кері РЕПО операцияларының жалпы көлемі 2010 жылғы қаңтар-наурызда 1314,0 млрд. теңге болды (44-график).

44-график

Ұлттық Банктің қайта қаржыландыру операцияларының көлемі, млрд. теңге (кезең ішінде)

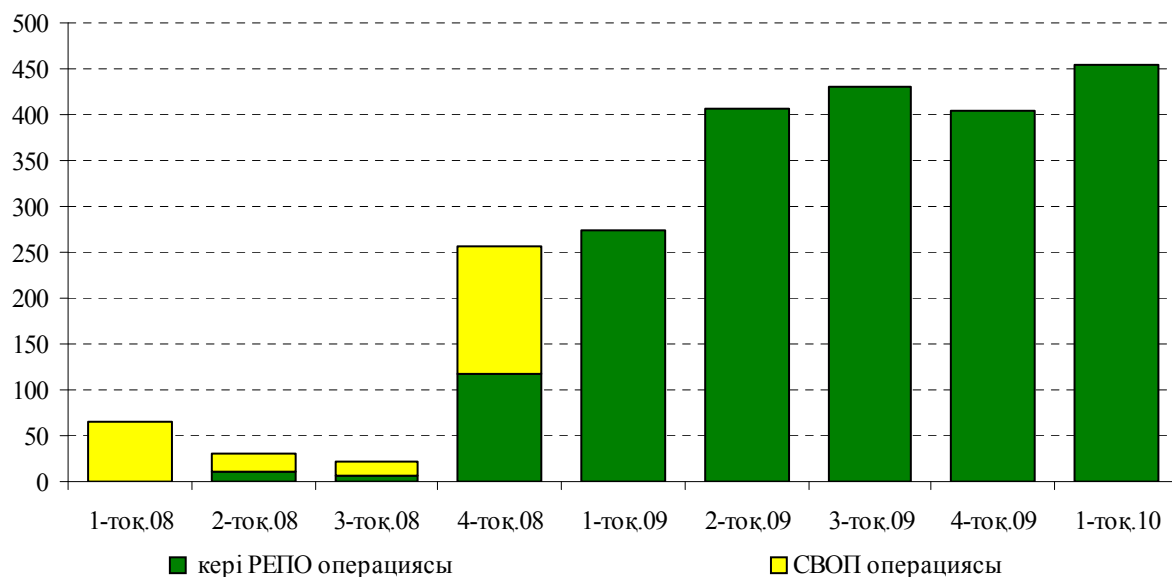

Дерек көзі: Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі

2010 жылғы наурыздың аяғында кері РЕПО операциялары бойынша өтелмеген берешектің көлемі 454,8 млрд. теңге болды (45-график).

45-график

Ұлттық Банктің қайта қаржыландыру операциялары бойынша өтелмеген міндеттемелерінің көлемі, млрд. теңге (кезең аяғында)

Дерек көзі: Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі